

ROČNÍK LXV

ČERVENEC 2010 • ČÍSLO 07

HLAS

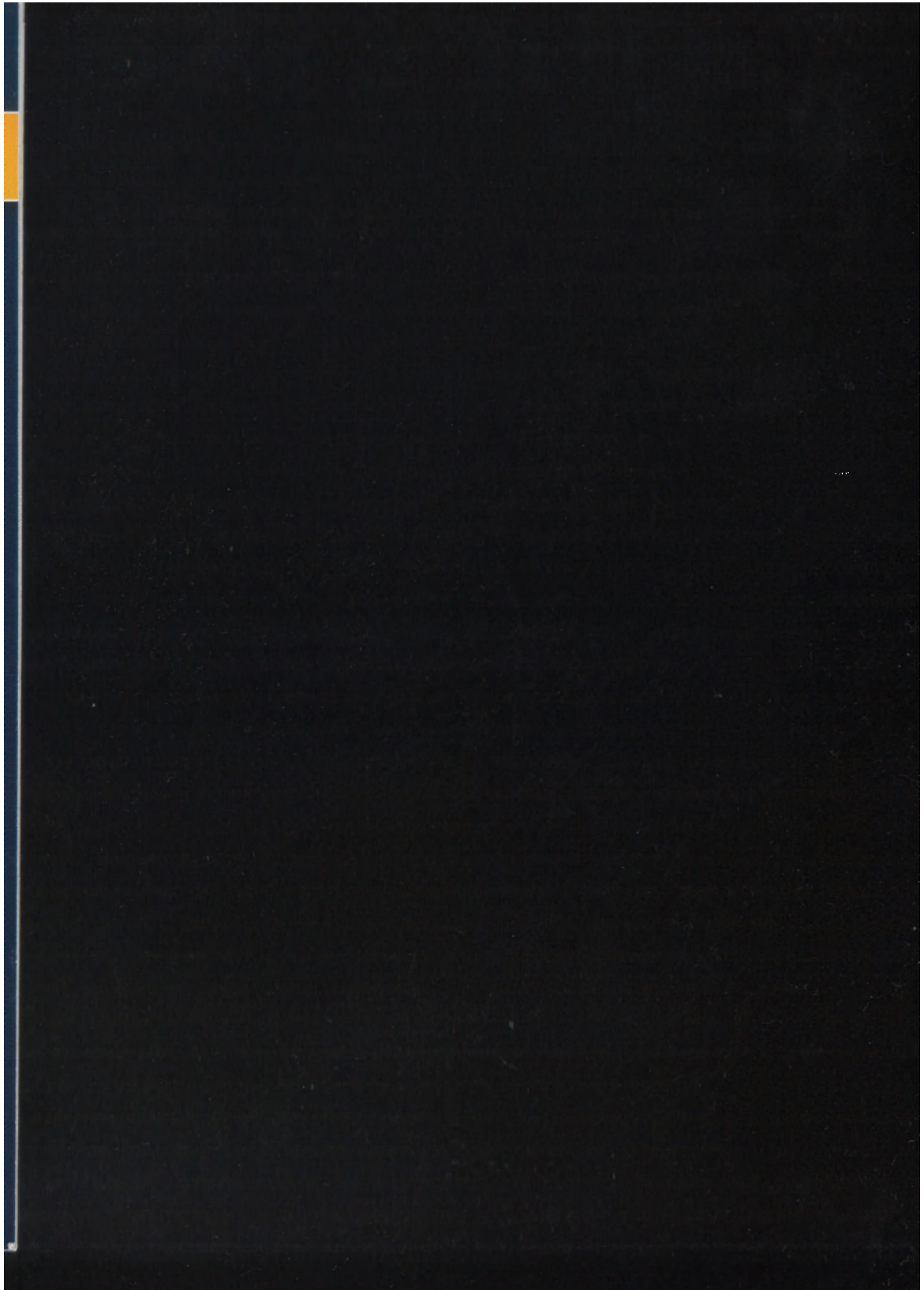

PRAVOSLAVÍ

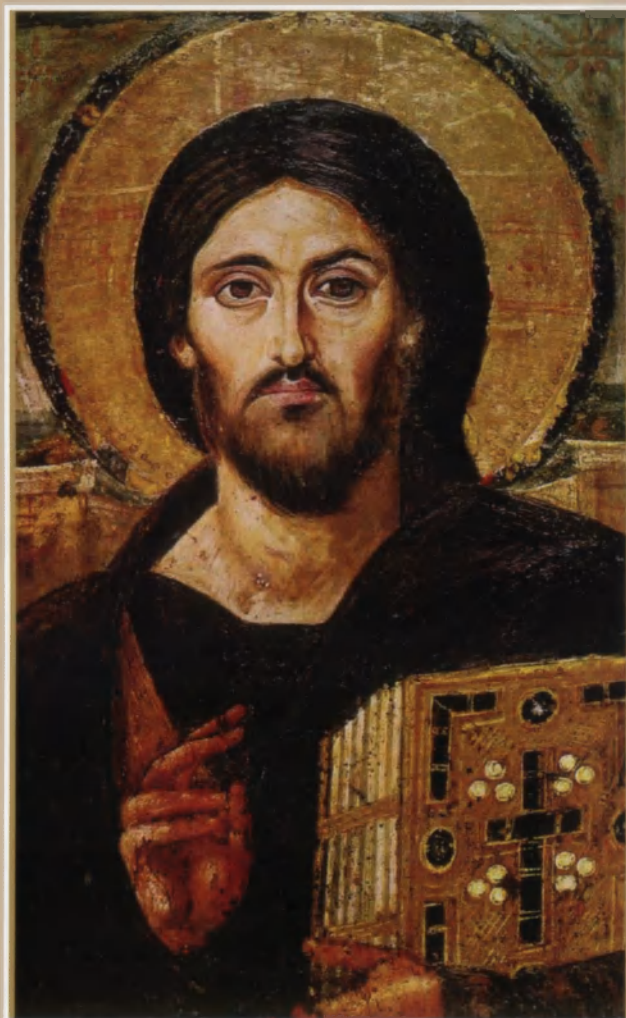
CENA 24,-Kč/1€

KDYŽ ŽÍZNÍ DUŠE, FILOKALIE - O THEOSI,
ZAKHYNTOS, DŮM NA PŮL CESTY V MOSTĚ

Z GALERIE IKONOPISCŮ

Obraz – ikona Krista patří k nejstarším motivům ikonopisného umění. Patrně nejstarší zachovaná známá ikona Krista Pantokratora (Vševládcce) byla vytvořena v šestém století a byla zachráněna v monastýru sv. Kateřiny na Sinaji před ničením ikon ve dvou obdobích ikonoklasmu (726–787 a 814–842), která postihla církev v Byzanci. Ikona byla přemalována někdy ve 13. století. Původní práce ze 6. stol. jejíž reprodukci přinášíme, byla

odhalena až při restaurování v roce 1962. Ikona pochází z Konstantinopole a vyznačuje se jemností a realismem zobrazení, které po ikonoklastickém období ustoupilo spíše zobrazení v duchu ikonopisných pravidel a teologických požadavků na církevní umění. Ikona je spolu s několika dalšími uchována v monastýru sv. Kateřiny na Sinaji v přítmí a ve zvláštním obalu, který zabraňuje stálou teplotu i vlhkost vzduchu.

OBSAH

SLOVO METROPOLITY - KDYŽ ŽIJÍ DUŠE	5	EKOLOGIE	23
STARÝ ZÁKON - SAMSON A LEV	7	ZAMYŠLENÍ - „UČILI NÁROD ZNÁTI CTNOSTI KRÁSU“	25
DUCHOVNÍ ČTENÍ - FILOKALIA - O THEOSI	9	ZPRÁVY Z EPARCHÍÍ	27
DUCHOVNÍ ČTENÍ - ŠAMANIZMUS A PRAVOSLAVNÉ		MLÁDEŽ - SETKÁNÍ DĚTÍ A RODIČŮ VE VILÉMOVĚ	33
KŘESŤANSTVÍ-ČÁST POSLEDNÍ A ZÁVĚREČNÁ - ARCHETYPY	13	ZPRÁVY Z EKUMÉNY	34
HISTORIE - PRVÉ KROKY APOŠTOLA PAVLA V EVROPĚ	18	SVĚDECTVÍ - DŮM NA PŮL CESTY V MOSTĚ	35
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ - ZAKYNTHOS A SVATÝ DIONYSIOS	20	PROGRAM METROPOLITY	37

V ČASE DOVOLENÝCH...

Tak jsou tady opět prázdniny pro ty mladé a nejmladší a pro ty starší doba dovolených a dlouhých teplých dní, které nabízejí příležitost k načerpání nových sil i čas k zamýšlení se nad tím, jak jsme vlastně žili až doposud a jak budeme žít dál.

Netřeba asi připomínat, že čas těm starším z nás plyne jaksi rychleji a mnozí z nás jsou pak „tak trochu zaskočení“ tím, že je tu opět léto a že se rok již opět přehoupnul přes svoji polovinu...

Jako by neviditelné hodiny v člověku tiše tikaly, upozorňovaly jej a ptaly se s čím dál větší naléhavostí: „Pozor, tvůj čas se krátí, jak s ním naložíš? Co hodláš udělat s roky, měsíci a dny, které ti zbývají? Jak budeš dál žít tak, abys opravdu dosáhl věčného života a Božího království? Jak budeš smýšlet o bližním a o sobě? Co učiníš? A budeš se již konečně modlit?“

Uprostřed civilizace, která pěstuje kult věčného mládí, zdraví a krásy, si většina z nás nechce tato upozornění a otázky spojené s naším krátkým se časem tady na zemi připustit. Zijeme, jako by smrt, bolest a odcházení z tohoto krásného, Bohem stvořeného a Bohem milovaného světa ani neexistovaly. Jako by neexistoval horizont, za kterým je jiný svět a jiné poznání života a Božího světa, než je to pozemské a dočasné.

Sv. apoštol Pavel nám ale ve svém listu ke Koloským připomíná: „Jedněte moudře ve styku s okolním světem“

EDITORIAL

a využijte čas vám svěřený." (Kol. 4.6) A jinde: „A tak dokud je čas, číňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry." (Gal. 6.10) Anebo: „Nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé. Proto nebuďte nerozumní, ale hleďte pochopit, co je vůle Páně." (Ef. 5. 16 a 17).

Je pravda, že někdy právě doba nebo okolnost života, která není lehká, jasněji vykreslí a ukáže pohnutky a smýšlení lidí – jejich vnitřní svět i pravý charakter. „Na stříbro kelímek, na zlato pec; a muž prověřuje ústa, která jej chválí," čteme v Knize přísloví, a dále: „vždyť žádná klenotnice není věčně plná, ani královská čelenka

nepřetrvá všechna pokolení." (Př. 27. 21 a 24)

Ať nám Bůh otevře oči a dá činit v čase, který je nám dán, jednat správně a rozhodovat se i v čase prázdnin a dovolených pro to, co nám přinese věčný a nikoliv jenom dočasný užitek či výhodu.

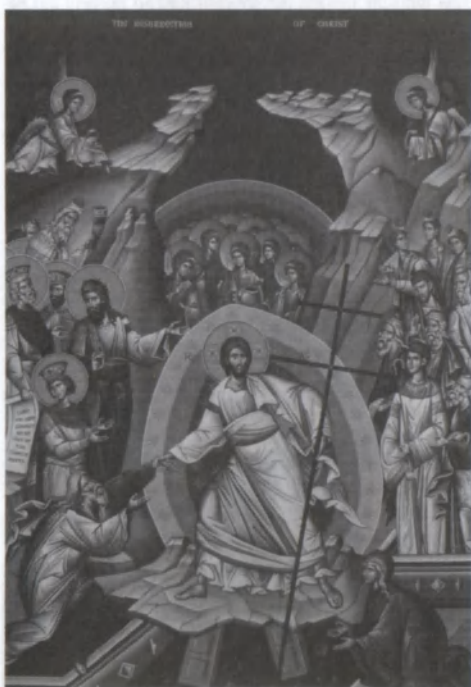
S přáním pěkného léta a neustávající radosti
v Duchu svatém

Váš odpovědný redaktor
Roman Juriga

KDYŽ ŽÍZNÍ DUŠE

Před námi jsou letní měsíce, doba prázdnin a dovolených. Máme naději, že bude léto prosluněné a že si užijeme několik, možná i více opravdu teplých dní. Každý si dovede jistě představit, jak blahodárně chutná doušek pramenité vody za parného letního dne. Tělesnou žízeň dokážeme zažehnat jednoduše, každý svým způsobem.

Člověk však žízní nejen tělesně, žízní též duchovně. Žízeň duše nelze tak jednoduše uhasit jako žízeň tělesnou. Duše žízní po spravedlnosti, lásce, upřímnosti a míru. Nedá se jednoduše zažehnat prázdnými teoriemi a zábavou. Nepomůže duchovní žízeň uhasit ani světská sláva nebo majetek. Žízeň duše opravdu zažehná jenom něco daleko duchovně hodnotnějšího a nepomíjejícího.

Pán Ježíš Kristus tuto žízeň duše připomíná slovy: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mně, nikdy nebude žíznit.“ (J 6, 35) Sv. evangelium nás učí, že duše nejvíce žízní po opravdové lásce. Zároveň nám ukazuje, jak má opravdová láska vypadat. Kristova láska není sobecká, nehledá svých věcí, ale naopak má

zájem o druhé. Je připravena se obětovat pro dobro blízkých i vzdálených. Naučit se opravdu milovat znamená vzít vážně Ježíšova slova: „Jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.“ (J 13, 34)

Lidská duše též touží po pravdě. Nesnesitelné je pro ni žít ve lži a pokrytectví. K poznání pravdy podle sv. evangelia vedou Kristova slova: „Já jsem ta cesta, pravda i život.“ (J 14, 6) Na pravdu se ptal také Pontský Pilát a nedostal od Ježíše Krista odpověď. Pravda je totiž sám Ježíš Kristus – jeho život, sv. evangelium, smrt na kříži a vzkříšení.

Podobné je to i s žízní duše po svobodě. Kdy je člověk opravdu svobodný? Svatí otcové říkají, že je to jedině tehdy, když se člověk osvobodí od závislosti na svých špatných vlastnostech a touhách. Opravdovou svobodu prožívá člověk v Kristu. Vede nás životem, ve kterém získáváme nadčasové hodnoty. Kdo žízní po takových hodnotách, toho zve: „Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni.“ (J 8, 36) „Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.“ (J 8, 32)

V naší současné společnosti je stále méně prostoru pro otázky ryze duchovní. Stále platí, že víra je pouze osobní přesvědčení a na veřejnosti nemá žádné viditelné místo. Vy-

SLOVO METROPOLITY

manit se z dědictví čtyřicetileté ateizace českého člověka není jednoduché. Předpokládá to mít opravdu hluboké přesvědčení o tom, že lidský život není jenom hmotný a viditelný, ale že pro člověka je stále důležité, aby dal vody živé své duši. „Jestliže kdo žízni, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proud živé vody poplyne z jeho nitra,“ jak praví Písmo.“ (J 7, 37-38)

Na každém z nás pravoslavných křesťanů záleží, zda dokážeme mít víru neformální, opravdovou a upřímnou. Zapalovat srdce druhých může jen ten, který sám hoří.

Stále musíme děkovat za to, že v duchovním světě nejsme sami. Statisticky vypovídají o stále přibývajícím počtu pravoslavných křesťanů. V Čechách i na Moravě stále zakládáme nové církevní obce a monastýry. Během posledních let, jak se dnes moderně říká, se naše církev „zviditelnila“, a to v dobrém smyslu. Nedávno jsme si připomínali 65. výročí konce II. světové války. Naši spoluobčané již většinou vědí, že se hrdinní parašutisté v roce 1942 ukrývali v pravoslavném katedrálím chrámu sv. Cyrila a Metoděje. Tento azyl jim poskytl sv. novomučedník vladyka Gorazd, první český biskup po arcibiskupu Savvatijovi, se svými duchovními a věřícími. A na východní frontě v Československém armádním sboru v čele s armádním generálem Ludvíkem Svobodou bojovali také pravoslavní křesťané. Není dnes již tajemstvím, že sám generál Svoboda byl pravoslavným křesťanem a že se zasloužil o vybudování pravoslavného chrámu v Medzilaborcích.

Sčítání obyvatel České republiky, které má být počátkem příštího roku, by mělo opět ukázat, o kolik věřících se naše pravoslavná církev rozrostla. Záleží ovšem na všech nás pravoslavných, jak budeme k tomuto sčítání přistupovat. Měli

bychom si uvědomit, že se nejedná jen o formální akt, nýbrž o veřejné vyznání Krista a naší pravoslavné příslušnosti. Každý z nás by měl oslovit své známé pravoslavné věřící a vysvětlit jim, jak je důležité, aby se přihlásili ke své pravoslavné víře. To znamená k Pravoslavné církvi v českých zemích.

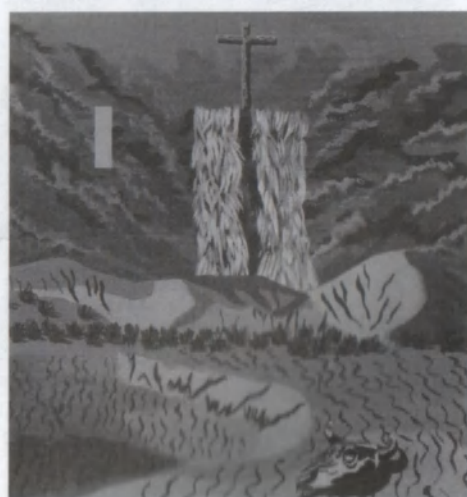
Projevem neformální víry je především duchovní zápas se zlem a zlým. Vše to, co kolem nás zjevně není podle Božího řádu, by nemělo být součástí našeho myšlení ani našeho života. Sami víme, jak je těžké toto uskutečňovat. Spravedlivý Job, který tolik trpěl a byl nespravedlivě trestán, vyznal: „Zdali není člověk na zemi podroben v službu, nejsou jeho dny jako dny nádeníka?“ (Jób 7, 1) Kdo se rozhodl vést život duchovní, mu jistě dává za pravdu. Spravedlivý Job se proto stal předobrazem Ježíše Krista, který z lásky k nám přišel na svět a svou lásku nám projevil svým utrpením a zmrtvýchvstáním. Proto jen z něho čerpáme vodu živou, která jediná může uhasit naši duchovní žízeň. „...požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou... Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.“ (J 4, 10, 13-14)

metropolita Kryštof

Použitá literatura:

Bible, Český ekumenický překlad, Starý zákon, kniha Jób, kap. 7, verš 1.

Bible, Český ekumenický překlad, Nový zákon, Evangelium sv. Jana, kap. verš: 4, 10, 13-14; 6, 35; 7, 37-38; 8, 32; 8, 36; 13, 34; 14, 6.

SAMSON A LEV

Krátce potom, co Izrael odešel z Egypta a usídlil se v zaslíbené zemi Kenaan, vyrodili se na jižní části pobřeží Kenaanu Pelištejci. Podle nich se dnes celá země nazývá Palestina. Byl to zřejmě jeden z indoevropských národů, které hledaly nová sídla. Usadili se na pobřeží a vybudovali tam pět měst: nejjihněji Gáza, severněji Aškalón, hlouběji ve vnitrozemí Gat, na pobřeží Ašdód a nejseverněji Ekrón.

Postupně začali postupovat do vnitrozemí a tak si podmanili celé území izraelského kmene Dan a pronikli dále až na území kmene Juda. Izraelci tento vpád pochopili jako Boží napomenutí za svá provinění a zpronevěry vůči Hospodinu a volali k němu, aby jim odpustil, aby jim dopřál vymanit se z poroby Pelištejců. Jak Hospodin jejich modlitby plnil, je v Bibli zapsáno v knize Soudců:

V Soreji na danovském území žil muž jménem Manóach s manželkou, která nemohla mít děti. Oběma z toho bylo velmi smutno, ale jednou se ženě ukázal Hospodinův posel a sdělil jí, že přece jen bude mít děťátko, synka, ale že ho má zasvětit Bohu. Od chvíle početí žena nemá pít víno a také chlapec, který se narodí, se stane zasvěcencem: nesmí celý život okusit vína ani žádného opojného nápoje a nesmí si stříhat vlasy. On bude osvobozovat Izraelce od Pelištejců. Zdržlivost od vína a úpravy vlasů znamenalo zasvětit se izraelské zbožnosti z doby putování po poušti, dříve než přišli do zaslíbené země, kde teprve začali pěstovat vinnou révu a upravovat si vlasy po vzoru místních obyvatel.

Žena se posla velmi polekala a pověděla o zjevení svému muži. Manóach pak prosil Hospodina: „Dovol, prosím, Panovníku, ať k nám tvůj posel přijde znovu a poučí nás, co máme dělat s chlapcem, který se má narodit.“ Opravdu, Boží posel znovu přišel, když byla žena na poli a ona hned běžela pro manžela. Manóach si od posla nechal potvrdit vše, co posel předtím sdělil jeho ženě, a že musí přesně splnit vše, co jí přikázal. Manóach pak posla poprosil: „Dovol, abychom tě zdrželi, připravili ti kůzle a pohostili tě.“ Ale Boží posel mu odpověděl: „I kdybys mě zdržel, nejedl bych z tvého pokrmu. Chceš-li však připravit zápalnou oběť, oběťuj Hospodinu.“ Manóach si totiž stále neuvědomoval, že jde o anděla. Zeptal se: „Jaké je tvé jméno? Rádi bychom tě poctili, až se splní tvá slova.“ Posel mu řekl: „Proč se ptáš na mé jméno? Je podivuhodné.“

Manóach tedy vzal kůzle a oběť přídavnou – chléb a obětoval tam na skále Hospodinu a ten před Manóachem a jeho ženou učinil podivuhodnou věc. Když totiž vystupoval plamen z oltáře k nebi, vystoupil v plameni z oltáře i Hospodinův posel. Víc už se jim neukázal. Manóach byl vyděšen, ale žena mu namítla: „Kdyby nás chtěl Hospodin trestat, nebyl by od nás

STARÝ ZÁKON

přijal obět.*

Žena opravdu porodila syna a dala mu jméno Samson. Chlapec vyrostl a Bůh mu žehnal a dal mu velikou tělesnou sílu. Svě zasvěcenectví přísně zachovával. Nepil víno ani jiný opojný nápoj a nestříhal si vlasy.

Bible říká, že když Samson s pastevci svého kmene tábořil mezi Soreou a Eštaólem, začal ho ponoukat duch Hospodinův. Ačkoliv věděl, že je zasvěcenec a zachovával vše, co k tomu patří, ne plně ještě chápal záměr, který s ním Hospodin má. Byl mladým mužem se zájmy svého věku. Jednou sestoupil do pelištejské vesnice Timnata. Velmi se mu tam zalíbila jedna pelištejská dívka. Když se vrátil domů, sdělil rodičům: „Viděl jsem v Timnatě děvče a chtěl bych je za ženu. Vyžádejte ji pro mne od jejích rodičů.“ Rodičům se to vůbec nelíbilo: „Proč si nevybereš nějaké izraelské děvče? Musíš si hledat manželku mezi dcerami pelištejských neobřezanců? Samson však stál na svém: „Já jinou nechci. Vezměte mi za manželku tu z Timnaty, protože v mých očích je ona ta pravá.“

Tak se rodiče se Samsonem vypravili do Timnaty. Když přišli k timnatským vinicím, Samson rodiče poněkud předběhl a tu proti němu vyskočil řvoucí mladý lev. Tu se Samsona zmocnil duch Hospodinův. Popadl lva holýma rukama a roztrhl ho jako kůzle. Nechal ho tam ležet a rodičům nic neřekl.

V Timnatě s rodiči té dívky celkem snadno pořídili. Když pak šel Samson domluvit svatbu, cestou si vzpomněl na lva a odbočil, aby se podíval, jestli tam zdechlina ještě leží. A hle, ve lvi zdechlině bylo včelstvo a med. Nabral si medu do hrsti a cestou z ní lízal a vrátil se k rodičům, aby i je pohostil medem, ale neřekl jim, že med vybral ze zdechliny.

Svatba byla slavná. Uspořádal ji v Timnatě Samson a měla trvat, jak bylo zvykem, sedm dní. Nevěstina rodina pozvala třicet pelištejských mládenců jako družby. Sotva začali slavit, vzpomněl si Samson na své dobrodružství se lvem a řekl mládencům: „Chci vám dát hádanku. Jestli mi ji dokážete za sedm dní hostiny rozluštit a uhodnete její smysl, dám vám třicet košil a třicately sváteční šaty. Jestli mi ji však nebudete moci rozluštit, dáte vy mně třicet košil a třicately sváteční šaty.“ Souhlasili s ním: „Dej nám svou hádanku, ať si ji poslechneme.“

Řekl jim tedy: „Hádejte! Ze žrouta vyšel pokrm, ze siláka vyšla sladkost. Co to je?“

Po tři dny nebyli s to hádanku rozluštit. Čtvrtého

dne navedli Samsonovu ženu: „Přemluv svého muže, ať nám hádanku prozradí! Jinak tě i s domem tvého otce upálíme. To jste nás sem pozvali, abyste nás obrali?“ Žena šla za Samsonem, aby jí důvěrně rozluštění hádanky prozradil. Samson nechtěl. Ona mu vyčítala s pláčem: „Nemáš mě rád a chováš ke mně nedůvěru! Dal jsi hádanku chlapcům od nás a mně jsi ji neprozradil.“ Odpověděl jí: „Ani svému otci a své matce jsem ji neprozradil, a tobě bych ji měl prozradit?“ Jenže ona na něho pořád s pláčem naléhala, až ho tak umořila, že jí sedmého dne rozluštění prozradil. Ona pak tajně toto rozluštění sdělila mládencům. Takže sedmý den, ještě před západem slunce, pověděli radostně Samsonovi: „Co je sladší než med, co je silnější než lev?“

Samson pochopil, že byl podveden svou ženou. A on ji považoval pro sebe za tu pravou! „Kdybyste neorali mou jalovici, moji hádanku byste neuhodli.“ Plný hněvu odešel ze své svatby, seběhl k Aškalónu, počíhal si tam a pobil třicet svátečně oblečených pelištejských mužů, svlékl je a jejich košile a oblečení odnesl těm timnatským mládencům, co jim dal hádanku, a bez rozloučení odešel domů ke svým rodičům.

Ze nějaký čas se uklidnil, zrada ho přebolela a on zatoužil opět po své ženě a že se k ní vrátí. Nešel s prázdnou, nesl jí kozlíka jako dárek. Bylo to zrovna, když se sekala pšenice. Přišel do Timnaty a sháněl se po své ženě. Ale její otec ho k ní nepustil. „Myslel jsem, že jsi ji začal nenávidět, tak jsem ji provdal za jednoho z těch mládenců, co byli na svatbě. Ale chceš-li, dám ti její mladší sestřičku, je ještě hezčí.“ Samson se cítil pokořen. „Tentokrát budu vůči Pelištejcům bez viny, když jim provedu něco zlého.“ Nachytl spoustu lišek, svázal je po dvou za ocásky a k ocáskům připevnil hořící louč a tak je pouštěl do obilí a vinic Pelištejců. Shořelo nejen pelištejské obilí, ale i spousta vinic a olivových hájů. Ohromení Pelištejci se vyptávali: „Kdo to udělal?“ Rozkřiklo se: „Samson, zeť Timnata, za to, že mu vzal ženu a dal ji jeho družbovi.“ Rozezení Pelištejci přitáhli a upálili ji i s jejím otcem. Samson jim řekl: „Když takto jednáte, neustanu, dokud nad vámi nevykonám pomstu.“

Tak nastal urputný boj Samsona s Pelištejci. Do jaké míry si uvědomoval, že nejde o jeho osobní boj, ale o boj za svobodu Izraele, těžko říci. Snad mu obojí splývalo.

arcibiskup Simeon

FILOKALIA – O THEOSI

Pokud bychom se v závěru našeho seriálu věnovaného stěžejnímu dílu pravoslavné duchovnosti nezastavili u theose, která je také konečným cílem i výsledkem duchovního snažení pravoslavného křesťana, zcela jistě by takovéto opomenutí ještě více poškodilo tento poněkud nedokonalý pokus přiblížit si Filokalii jako pravdivé učení o člověku a jeho duchovní cestě. Je škoda, že mnozí pravoslavní křesťané dnes na theosi – posvěcení svého života – zapominají a nechávají se strhnout představou církve jakožto nějaké mocné světské, či dokonce mezinárodní instituce. Další lidé chtějí vnímat církev prizmatem jejího vnějškového úspěchu a viditelných projevů. I když jsou všechny tyto vnější projevy a aspekty církevního života z mnoha důvodů důležité, neměli bychom nikdy zapomínat na prvořadý význam duchovní cesty a duchovního cíle, k jejichž následování jsme v pravoslaví především povoláni.

Dle slov archimandrity Rehoře ze Svaté hory Athos jsou zkušenosti Theose – „zbožštění“ či „posvěcení“ – úměrné čistotě člověka. Čím více je někdo očištěn od vášní, tím vyšší zkušenosti se mu dostane od Boha a uvidí Boha, neboť jak jest psáno: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ (Mt 5:8)

Pokud si člověk uvědomí svůj stav na straně jedné a velikost zaslíbení, které je mu dáno, na straně druhé, začne se kát a dostává se mu prvních zkušeností Boží milosti. Slzy pokání postupně vnáší do duše kajícího nevyjádřitelnou radost a to pak bývá doprovázeno zklidněním mysli a vyhasnutím vášní. Zřejmě proto mluví někteří svatí otcové a učitelé o tzv. „radostném pokání“ či „šťastném smutku“, slovy našeho Pána: „Blahoslavení plačící, neboť oni potěšeni budou.“ (Mt 5:4) O pokáních, klidu i vášních jsme proto psali v předešlých částech našeho výběru z Filokalie.

Na cestě duchovního života, jejíž nedílnou součástí je pokání, zklidnění mysli a dosažení bezvášnivosti, však může člověk dle učení i zkušenosti pravoslaví dospět k ještě vyšším stupňům – a to když je lidská mysl z Boží milosti osvícena a vidí vše kolem sebe, celý svět a všechny lidi úplně jiným, novým způsobem.

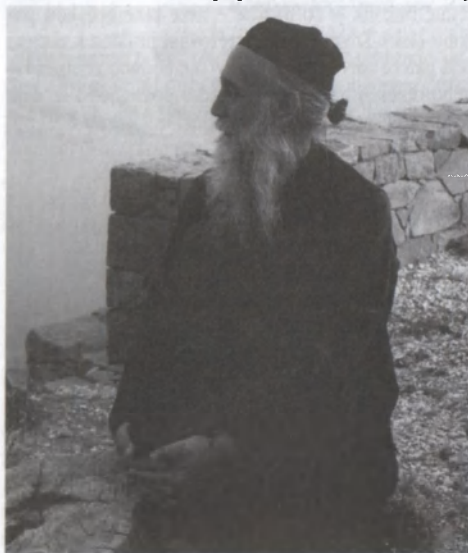
Když se člověku dostane této duchovní zkušenosti, bývá to dle svatých otců a starců opět doprovázeno slzami, avšak jiného druhu. Duchovně bdělý člověk usilující o dosažení Boží milosti je prostoupen nevýslovnou láskou k Bohu a vděčností k němu a pak již nepláče nad svými hříchy, (protože dosáhl u Boha jistoty jejich odpuštění) a z Boží milosti je osvobozen ze zajetí vášní. Dle slov archimandrity Rehoře: „Přestává podléhat hříchu, zůstává nedotčen urážkou, pý-

chou, nenávisti a přáními těla.“

Když byl takto očištěn, dosáhl klidu, byl vysvobozen z područí vášní a nabídl se do služby Bohu, získává zkušenost Boha, o níž svatí otcové a učitelé mluví jako o „vidění Boha“. Bůh je neustále přítomen v mysli, konání i řeči takových lidí.

Je dobré vědět, že vše to, o čem jsme psali v sedmidílném seriálu věnovaném Filokalii, nepřichází ihned. V průběhu celého svého života má však každý pravoslavný křesťan usilovat o to, aby třeba i velmi pomalu z milosti Boží, s pokorou, pokáním, modlitbou a s pomocí svatých tajin Kristových byl posvěcován a nakonec obožštěn – dosáhl theose.

Je však třeba si také připomenout, že dosažení nej-

DUCHOVNÍ ČTENÍ

vyšších stupňů duchovního života tady na zemi bývá dáno v každé generaci jenom několika málo lidem a že vyžaduje velké soustředění, neustávající bdělost a dobré duchovní vedení ze strany duchovního otce či starce.

Theose – přiblížení se Bohu podle milosti a neustálé přebývání v jeho blízkosti je však konečným cílem našeho života v církvi. Velikým a důležitým cílem, o jehož dosažení společně usilujeme. Možná není tak důležité, jak daleko na své cestě postoupíme, důležité však je vědět, že naše úsili, kterému Bůh vychází vstříc, má svůj smysl a cíl nejenom v tomto životě, ale také v životě, který přijde.

Když intelekt začíná plně vnímat Ducha svatého, měli bychom si uvědomit, že milost v nás začíná přes Boží obraz malovat Boží podobu. Malíři nejprve načrtávají černobílý obrys člověka a potom přidávají jednu barvu za druhou, dokud postupně nezachytí podobu své předlohy až do nejmenších detailů. Stejným způsobem milost Boží začíná přetvořením Božího obrazu v člověku v to, čím byl, když byl člověk poprvé stvořen. Když ale vidí, jak z celého srdce toužíme po kráse Boží podoby a pokorně nazýváme v jeho ateliéru, pak činěním jedné ctnosti za druhou rozkvétá a zvyšuje krásu duše „od slávy k slávě“ (2. Ko-rintským 3,18), vyobrazuje Boží podobu na duši... Pouze když byla učiněna podobnou Bohu – samozřejmě nakolik je to možné – nese také božskou podobu lásky. Když je při portrétování přidána k obrysu celá paleta barev, malíř zachycuje podobu zobrazovaného objektu až po úsměv. Něco podobného se děje těm, kdo jsou přemalováváni Boží milostí do Boží podoby. Když je přidána zářivá barva lásky, je evidentní, že obraz byl zcela přetvořen v krásu podoby.

sv. Diadochos z Fotiki, I, O duchovním poznání a rozlišování, par. 89

Člověk nejprve musí zapřít sám sebe a pak, když vezme svůj kříž, musí následovat Pána směrem k nejvyššímu stavu zbožštění. Co znamenají výstup a zbožštění? Pro intelekt znamenají dokonalé poznání stvořených věcí a Toho, který je nad stvořenými věcmi, nakolik je takové poznání přístupné lidské přirozenosti. Pro vůli znamenají maximální a nepřetržitě usilování o prvotní dobrotu. A pro pudivou mohutnost znamenají aktivní a účinné puzení k objektu touhy, trvalý, neúnavný a žádnými praktickými prob-

lémy nezdržovaný impuls, který se prudce dere rovnou k cíli. /4/

sv. Theodoros Velký Asketa, I, Theoretikon

Bůh nás učinil tak, že se můžeme stát „účastníky božské přirozenosti“ (2. Petrův 1,4) a podílníky jeho věčnosti, těmi, kdo se stanou jemu podobnými (1. Janův 3,2) skrze zbožštění z milosti. Právě skrze zbožštění jsou všechny věci znovu ustavovány a dosahují své nepomíjivosti; a právě pro toto /zbožštění/ se to, co není, stává jsoucím, existujícím. /8/

sv. Maxim Vyznavač, II, První stovka různých textů, par. 42

Spolehlivá záruka toho, že můžeme s nadějí vyhlížet zbožštění lidské přirozenosti, je poskytnuta v Boží inkarnaci, která činí člověka bohem ve stejné míře, v jaké se Bůh stal člověkem bez hříchu (Židům 4,15), zbožští lidskou přirozenost, aniž by ji proměnil v božskou přirozenost, a pozvedne ji kvůli sobě na stejnou úroveň, na jakou se ponížil kvůli člověku. Právě to-muto Pavel mysticky vyučuje, když říká: „aby v budoucích dobách ukázal nesmírné bohatství své milosti.“ (Efezským 2,7) /9/

sv. Maxim Vyznavač, II, První stovka různých textů, par. 62

Bůh, který touží po spáse všech lidí a prahne po jejich zbožštění, vysušuje jejich domýšlivost jako neplodný fíkovník. (Mt 21,19-21) /10/

sv. Maxim Vyznavač, II, První stovka různých textů, par. 74

Někteří křesťané věří, že Bůh si přeje spásu pouze některých lidí, a také že Kristovy spásné činy byly určeny pouze těm, již byli předurčeni ke spáse. Pravoslavná církev ale vždy věřila, že Boží spásná vůle je univerzální: tj. že je Boží vůlí, aby byli spaseni všichni. (1. Timoteovi 2,4)

Ten, kdo touží po Božích skutečnostech, ochotně umozňuje Prozřetelnosti, aby jej pomocí moudrých pravidel přiváděla k milosti zbožštění. Ten, kdo tuto touhu nemá, je proti své vůli a ze spravedlivého Božího rozhodnutí odváděn od zla různými druhy kázně. Ten první, který miluje Boha, je Prozřetelností zbožštěn, ten druhý, přestože miluje hmotu, je zachraňován před zatracením Božími soudy. Proto je Bůh dobrota sama, ty, kteří po ní touží, uzdravuje

DUCHOVNÍ ČTENÍ

pomocí moudrých pravidel, a ty, kdo jsou v ctnosti leniví, léčí pomocí různých druhů kázně.

sv. Maxim Vyznavač, II, Třetí stovka různých textů, par. 36

Zákon milosti přímo učí ty, kdo se jím řídí, napodobovat samotného Boha. Vždyť lze-li to tak říci, navzdory skutečnosti, že jsme kvůli hříchu jeho nepřáteli, Bůh nás miloval o tolik více než sám sebe,

že i když je mimo veškerou existenci, vstoupil, aniž by se nějak změnil, do naší existence, v hojně míře přijal lidskou přirozenost, stal se člověkem, a chtěl se ukázat mezi lidmi jako člověk, neodmítl přijmout trest, který si odpykáváme. A jako se ve své prozřetelnosti stal člověkem, tak nás z milosti zbožstil, vyučuje nás, abychom k sobě navzájem pouze přirozeně nelnuli a nemilovali druhé duchovně pouze jako sebe samé, ale abychom se také jako Bůh starali o druhé více než sami o sebe a na důkaz naší vzájemné lásky jsme byli ochotni, jak velí cnost, zemřít pro druhé. Vždyť, jak praví Písmo, není větší lásky než položit svůj život za přítele. (Jan 15,13) /12/

sv. Maxim Vyznavač, II, Pátá stovka různých textů, par. 22

Toto je začátek naší spásy; dobrovolně opouštíme svá vlastní přání a své myšlenky a činíme to, co si přeje a co obmyslí Bůh. Když se nám to daří, pak na celém světě neexistuje žádná věc, činnost nebo místo, které by nám mohly zabránit stát se tím, čím si nás

Bůh od počátku přál mít, to jest nositeli jeho obrazu a podoby, bohy skrze milostivou adopci, těmi, kdo jsou bez vášní, spravedliví, dobří a moudří, a to bez ohledu na to, zda jsme bohatí či chudí, ženatí či neženatí, v moci postavení a svobodní nebo otroci, kteří musejí poslouchat – zkrátka ať jsme kdykoli, kdekoli a kdokoli. Proto jak před Zákonem, tak pod Zákonem i pod milostí zde existovalo mnoho spravedlivých mužů – mužů, kteří preferovali poznání Boží a jeho vůli před svými vlastními myšlenkami a přáními. /16/

sv. Petr Damašský, II, Pokladnice božského vědění, Úvod

Jaký je smysl inkarnace božského Logu, který Písmo zvěstuje, o kterém čteme, ale který přesto přehlízíme? Zajisté ten, že měl podíl na tom, co je naše, aby nás učinil podílníky toho, čím je on. Vždyť Syn Boží se stal Synem člověka, aby nás, lidské bytosti, učinil syny Božími, pozvedaje nás k tomu, čím on je od přirozenosti. Takto nám dává nově se narodit z Ducha svatého a vede nás přímo do nebeského království. Či přesněji řečeno, milostivě nám umožňuje vlastnit toto království v sobě samých (1. Kor. 6, 17, 20), takže netoliko doufáme, že do něj vstoupíme, ale také jako jeho úplní vlastníci můžeme prohlásit: „Náš život je ukryt s Kristem v Bohu.“ (Kolokým 3,3) /17/

sv. Simeon Nový Theolog, IV, Sto padesát tři praktických a teologických textů, par. 108

Když skrze praktikování ctnosti dosáhneme duchovního poznání stvořených věcí, dosáhli jsme první mety na cestě ke zbožštění. Druhé mety dosahujeme, když, zasvěceni skrze kontemplaci duchovních podstat stvořených věcí, vnímáme skrytá tajemství Boží. Třetí mety dosahujeme, když se sjednocujeme a vzájemně mísíme s prvotním světlem. Tehdy dosahujeme cíle všeho asketického a kontemplativního počinání.

Nikitas Stithatos, IV, O duchovním poznání, lásce a dokonalosti žití, par. 31

Ti, kdo mají v důsledku své čistoty a svého poznání božských věcí podíl na této dokonalosti, splývají s Bohem, „připodobnění obrazu jeho Syna“ (Římanům 8,29), skrze své intenzivní duchovní soustředění na to, co je božské. Takto se pro ostatní lidi na zemi stávají bohy. Tito lidé, zdokonaleni v ctnosti očistěním skrze svůj božský rozum a svaté obcování s Bohem, mají v závislosti na svém umu a stupni svého očistění

DUCHOVNÍ ČTENÍ

podíl na stejném zbožštění jako jejich bratři, s nimiž obcují v Bohu jednoty. Takto jsou všichni, spojeni ve svazku lásky, nepřetržitě sjednoceni s jediným Bohem; a Bůh, zdroj všech svatých skutků a prostý jakéhokoli obvinění ohledně svého díla stvoření, přebývá uprostřed Bohů (Žalm 82,1, LXX), Bůh od přirozenosti mezi bohy skrze adopci. /20/

Neboť podle sv. Basila „duchonosné duše, když jsou osvíceny Duchem, se samy stávají duchovními a také vylévají milost na druhé. Z tohoto pochází předpovědání budoucích věcí, znalost tajemství, porozumění skrytým věcem, udílení duchovních darů, občanství v nebesích, tanec s anděly, nekončící radost, božská štědrost, podobnost Bohu a touha všech tužeb stát se Bohem.“

Ten, který stvořil a ozdobil vesmír, jej ve své jedinečné a přehojné dobrotě ustavil jako mnohotvárný. Přál si, aby některé věci vlastnily pouze bytí, zatímco jiné měly mít vedle bytí i život. Ohledně těchto druhých si přál, aby některé měly duchovní život, který je směsicí těchto obou. Když tato poslední kategorie jsou od něho přijala rozumový a duchovní život, přál si, aby dobrovolnou náklonností k němu dosáhla sjednocení s ním, a tak, po laskavém udělení jeho zbožšťující milosti a energie, žila božským a nadpřirozeným způsobem.

sv. Řehoř Palama, IV, Topiky o přirozeném a theologickém vědění a o mravním a asketickém životě, par.76, par. 91

Milost zbožštění je ... nad přirozeností, ctností i poznáním. Podle sv. Maxima stojí všechny tyto věci nekonečně pod ní. Každá ctnost, již můžeme dosáhnout, každé takovéto napodobení Boha z vlastních sil, totiž nedělá nic víc, než že nás připravuje na sjednocení s Bohem. To, co ale toto nepopsatelné sjednocení uskutečňuje, je milost. Skrze milost se lidé dokonale prolínají s Bohem. Stávají se cele jím a získávají jeho samotného jako odměnu za jejich výstup k němu. On je totiž objímá, jako duše objímá tělo. Umožňuje jim, aby byli v něm jako jeho vlastní údy. /23/

sv. Řehoř Palama, IV, Prohlášení Svaté hory na obranu těch, kdo vedou mlčenlivý život, par. 2

I tato, poslední a závěrečná část výběru z Filokalie, věnovaná theosi, byla do Hlasu pravoslavi vybrána s laskavým svolením vydavatele českého překladu výběru vydaného v roce 2008 pražským vydavatelstvím VOLVOX GLOBATOR v překladu Radka Hanzla a s laskavým svolením amerického vydavatelství Sky Light Paths z USA, které tento výběr a překlad o. Allyne Smitha z Nebrasky vydalo v roce 2006 pod názvem Philokalia - The Eastern Christian Spiritual Texts. Snad tento skromný výběr podníti nás, české pravoslavné čtenáře, k tomu, abychom si ve Filokalii nejenom více četli, ale také se snažili alespoň část moudrosti a krásy v této pozoruhodné knize shromážděné uplatnit ve svém životě.

Roman Juriga

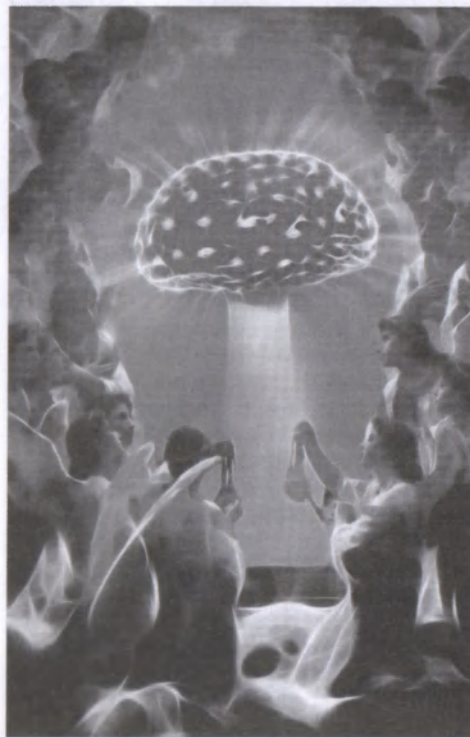

ŠAMANIZMUS A PRAVOSLAVNÉ KŘESŤANSTVÍ

V červnovém čísle Hlasu pravoslavi jsme definitivně opustili jednací síň společnosti „Naše Dobro, a. s.“. Nebude se tam už nikdy dít nic zajímavého. To už se spíše budou dít zajímavé věci na zemi. Nebo možná už se dějí, protože na zemi se pořád něco děje. A my jsme ještě ani nestačili probádat všechno, co se týká vzájemného vztahu šamanizmu a křesťanství a různosti jejich vztahu k duchovní realitě. Nechme tedy služebníky Jeho Všemohoucnosti, ať dělají, co umí (neboť tak to musí být), a vraťme se k našemu tématu. Snad nám z něho vysvitne pro duchovní orientaci v různých možných životních situacích něco užitečného.

M inulou kapitolu jsem ukončil úvahou o jakýchsi společných, náboženských či nadnáboženských prasympbolech, pomocí nichž by se vyznavač šamanizmu (a nejen on) mohl povznést nad rozpory mnoha odporujících si místních pravd, prožitých a potvrzených zkušenostmi duchovních zasvěcenců různých kmenů. Je to teorie takzvaných archetypů (které by mohly posloužit jako dobrý základ pro vybudování ekumenického ráje na zemi, jednoho všeobjímajícího všelidského náboženství, kde si všichni najednou mohou ponechat nějakou svou pravdu). Ovšem způsob, kterým se taková archetypální vyšší společná pravda objevuje, vyjevuje lidstvu a správně vykládá, může být zase jen jeden. Aby náhodou opět nevyvstaly rozpory, kterým se chtěl člověk pomocí archetypů vyhnout. Takovou společnou nadpravdu by ale nemohl rozeznávat a určovat kde kdo, jak ho napadne. Není to tak snadné. To by mohli jenom ti nejchytřejší. Nejlépe jen úzká skupina nejchytřejších. No, nebudem to rozvádět, pojďme se podívat na ty archetypy, konkrétně šamanské archetypy, jak o nich zajímavě hovoří autoři knihy Halucinogeny a kultura: „Celé téma chemických substancí v přírodě a jejich vztahů, probíhajících či možných, k změněným stavům vědomí je rozsáhlé a spletité. Zasahuje až k původu toho, co Jung nazýval archetypy, ke vzniku mýtů a společným celosvětovým námětům ústní tradice (zvláště pak úžasné obsahové podobnosti záležitostí pohřebních, hrdinských, šamanských a mytologických na celé naší planetě, umění a ikonografie tradičních kulturních společenství (která vnímají pořádky reality tak drasticky odlišně od takzvaného „vědeckého“ západního přístupu), k pojetí jiných světů, smrti a následné existence, mystiky a samozřejmě toho, co nazýváme náboženstvím...

K transkulturním zážitkům jihoamerických indiánů Vayé Harner řadí i sluchové halucinace a vidiny určitých geometrických forem, aury, své vlastní smrti, soubojůs demony a zvířaty, jasných barev, neustávajících proměn určitých tvarů, které jako by se rozplývaly jeden do druhého a podobně... K typickým symbolům harmalinového tranzu ... se řadí kočkovité

DUCHOVNÍ ČTENÍ

šelmy, hadi, draci, ptáci, létání, slunce, průchod nebezpečnými územími, vzestup a sestup, smrt a znovuzrození. Tyto zážitky jsou všechny poměrně známé ze světa šamanů, ale jeden speciální harmalinový sen, popisovaný Naranjem, stojí za povšimnutí. Nejen proto, že odráží v mnoha detailech typický zážitek zasvěcenecké extáze, ale protože se v něm dokonce objevují známá témata z kosmologií staré Číny a předhispánské Střední Ameriky. Pokusnou osobou je v tomto případě žena. Její sen začíná tygríma očima jako obrazem, který brzo vystřídá množství tváří a uhlažených těl velkých kočkovitých šelem různých barev. Z těchto obrazů se vynoří velký a silný sibiřský tygr, zvíře plné ladnosti a krásy, kterého žena touží následovat až do konce věků. Tygr ji dovede na okraj velké planiny, odkud spatří hlubokou propast naplněnou lávou nebo rozpuštěným zlatem, v němž plave mnoho lidí: „Tygr chce, abych tam vstoupila. Nevím, jak se dostat dolů. Uchopím tygrův ocas a on skočí. Díky jeho svalům je skok dlouhý a pomalý. Tygr plave v tekutém ohni, zatímco já sedím na jeho hřbetě ...“ Plavou spolu, až žena uvidí obrovského hadovitého netvora s krokodýlí hlavou polykat jinou ženu. Náhle se kolem objevují žáby a ropuchy a divoká tekutina se mění ve stojatou zelenkavou bažinu, plnou primitivních životních forem. Žena ale bezpečně proplouvá na svém tygru-ochránci mezi hrůznými výjevy ke vzdálenému břehu, následována velkým hadem. Mezi jejím tygrem a hadem vypuká kosmická bitva a žena se přidává na tygrovu stranu. Had prohrává, rozpadá se jako mechanická hračka a žena se svým dravčím ochráncem putují dál bok po boku, s rukama kolem tygrova krku. Přicházejí k vysoké hoře a vystupují na ni po klikaté cestě vedoucí prostorem vzhůru. Na vrcholu je kráter. Žena s tygrem tam chvíli stojí, když náhle dojde k mohutné erupci: „Tygr mi oznámil, že se musím vrhnout do kráteru. Cítím velkou lítost z našeho rozchodu, ale vím, že tato cesta je už poslední. Skáču do plamenů šlehajících z kráteru. Vystupuji na ohnivých jazycích k obloze a odplouvám do dálky.“ (Naranjo, 1973:155).

Nyní srovnáme archetyp tygra s jiným archetypem, ropuchou: Skutečnost, že ropucha je zároveň působivě plodná i kanibal často se živící menšími příslušníky téhož či příbuzného druhu včetně svých vlastních potomků, téměř určitě posílila její úlohu jako metafory pro zemi jako Velkou matku, která je dárkyní i odnímatelkou života. Pokud tato inspirace

nebyla vůbec nejdůležitější. Každopádně tu máme mnohem více než pouhou „očividnou“ souvislost s deštěm, chceme-li vyjádřit důležitost motivu ropuchy a žáby v domorodé symbolické soustavě, včetně jejího zachycení ve výtvarném umění, kde se objevuje v podobě přirozené i ve formě překryté mýtickými náměty. Více než prakticky jakýkoli zástupce zvířecí říše, snad s výjimkou motýlů, vyjadřují ropuchy dramatickou proměnu z vodních vegetariánů podobných rybám a dýchajících žábami na především suchozemské, masožravé čtyřnožce, některé vybavené silnými jedy schopnými usmrtit (tj. převést do jiného stavu existence), s životním prostředím sahajícím od potoků a rybníků až do korun nejvyšších stromů. Tato stvoření proto zjevně ztělesňují některé z nejhlubších principů myšlení amerických indiánů: přeměnu spíše

než stvoření z ničeho jako pojmenování všech jevů v přírodním i nadpřirozeném prostředí, dualismus či doplňující se protiklady, koloběh smrti a obnovy. Zející chrtán Tlaltecuhltli – země jako oblundné, ničivé matky v její strašné dravčí-ropuší podobě – se tak stává náležitým symbolem jícnu posvátné země v obrazových kodexech starého Mexika, polykajícího mrtvolky, stejně jako umírající slunce, její vlastní dítě, v neustálém koloběhu ničení a znovuzrovnání, který skončí jediné tehdy, když lidstvo zklame ve svém závazku, krmit ji svým vlastním masem a krví. V podstatě Tlaltecuhltli není nic jiného než adaptace zjevně velmi starého konceptu, jež můžeme dokonce i dnes nalézt jako základ původních mýtů mnoha národů v povodí Amazonky, do komplexu středoamerické civilizace. Zachycuje ropuchu jako dualistickou dobrodějku i ničitelku, přeměňující šamanu, majitelku země a ohně, původkyni magických postupů i užitečných znalostí zemědělských, které darovala lidstvu prostřednictvím

DUCHOVNÍ ČTENÍ

jednoho bájného hrdiny či spíše páru Hrdinných dvojčat. Tato Dvojčata jsou obdobou Hrdinných dvojčat Mayů a dalších středo a severoamerických indiánů.

Následující pasáž je shrnutím typického mýtu o Matce ropuše a Hrdinných dvojčatech, který se, v obdobných verzích, vypráví od Guyany na východě až k zalesněným svahům And na západě: Dvojčata jsou dětmi lidské matky, kterou zabijí a snědí Jaguáři lidé (obdoba zničení prvotního světa a jeho obyvatel jaguáry ve středoamerické kosmologii). Ropuší žena, či Prabába ropucha, jež je také nadpřirozenou Matkou jaguárů, zakročí a zachrání těhotnou dělohu z matčina těla (Je zajímavé, že ve střední Evropě je ropucha ztotožňována s lůnem, či dělohou a figurky ropuch z kovu a jiných materiálů jsou jako votivní předměty umísťovány v kostelích, aby pomohly ženám k dosažení těhotenství či při jeho těžkém průběhu. Tyto pověry jsou samozřejmě starší, než příchod křesťanství.) (K této poznámce Petera t. Fursta musím dodat, že žiji ve střední Evropě a prošel jsem mnoho kostelů, nicméně na tento zvyk jsem nikde nenarazil). Udrzuje ji poblíž svého životodárného mateřského ohniště, dokud zárodečná dvojčata nedorostou do patřičné velikosti a nezrodí se. Jako typičtí bájní hrdinové dosáhnou dospělosti zázračnou rychlostí, naučí se umění lovu a šamanství od své nevlastní matky, která je, přestože zemědělství ještě nebylo vynalezeno, krmí pečeným chlebem kasáva z hořké maniokové mouky, pilíře kořenového zemědělství tropických pralesů. Hrdinná dvojčata popletena sledují svou nevlastní matku a zjistí nejenom, že jaguáři, kteří zabili jejich pravou rodičku, jsou jejími dětmi, ale že i ona sama se proměňuje v jaguára a vymačkává ze svých jedovatých žláz mouku kasáva. Zabijí ji, rozčtvrtí a spálí na lesní mýtině, kterou připravili pro setbu. Z jejího popela vyrostou první zemědělské plodiny a její mléčný jed se promění v hořký či jedovatý druh manioku (Manihot utilisima). Používání jedu ropuchy jako magického lidového léku v Mexiku připomíná čínské Taoisty a odvozenou japonskou tradici v osobě moudrého učitele a zkušeného bylinkáře Gama sennina, jenž žil osaměle v horách ve společnosti obrovské ropuchy. Ropucha, kterou je v některých verzích Gama sennin sám (gama znamená v japonštině ropucha), jej naučila umění magie a léčitelství, včetně přípravy pilulek, jež mu umožňovaly proměnit se libovolně v ropuchu. Existují také japonské a staré čínské mýty o ropuše, která umí vyvolat ty nejdoko-

nalejší vize, zvláště pak takové, které člověka přivedou až k taoistickým Rajským ostrovům, v jejichž středu stojí nesmrtelná obří borovice uprostřed těch nejnádhernějších květin, stromů a zvířat, symbolizujících nekonečný život. Mezi nimi je také houba nesmrtelnosti, legendární Ling-č, jejímž skutečným předchůdcem by mohla být muchomůrka euroasijského šamanismu. A co víc, ti, kdo prodlévají na těchto pozeňnaných ostrovech, zůstávají věčně mladí díky popíjení ze zřídla života u paty této obrovské borovice, jež nikdy nehnije. Připomíná to jeden z podobných odkazů citovaných Wassonem ve spojení se sómou a zrodem Stromu života" (Volker, 1950:168-170). (36)

Citoval jsem zde poměrně dlouhé pasáže týkající se tří archetypů, které považuji (a možná i Peter T. Furst) za nejvýraznější. Možná si řeknete, že byla řeč jen o dvou – jaguár a ropucha. Ale ještě je tu had (drak). Pradávný symbol zla, který útočí na jaguára jako jeho protiklad. Archetypy nejsou celkem čtyři, zůstávají tři, protože ropucha na rozdíl od jaguára žádný protiklad nemá. Sama sobě je protikladem, sama je dobrem i zlem. Možná je v těch mých počtech trochu zmatek, ale já za to nemůžu. To je, prosím pěkně, zmatek archetypů. Zmatek, na který chci právě poukázat. Možná, že se po celém světě najde spousta udivujících podobností mezi šamanskými symboly, ukazujícími na jeden nadpravidový prakořen všeho. Ale zkušebním kamenem tohoto duchovního systému nejsou podobnosti mýtů a symbolů. Zkušebním kamenem tohoto duchovního systému (a každého duchovního systému) je otázka pojmenování a vzájemného poměru dobra a zla. O nic jiného na světě nejde. A tady je právě ten zmatek. Buď stojí dobro a zlo proti sobě, jako jaguár proti hadu-draku (a člověk se svou vůlí podílí na vítězství dobra – alespoň ve svém vlastním osudu), nebo je to jinak a dobro a zlo nelze od sebe odlišit, jsou to jen projevy jedné ropuchy. Případně existuje nějaká ještě vyšší hodnota, neutrální, rovnovážná, která tajemně a vznešeně stojí nad rozparem dobra a zla. Pak by se ovšem zase naskytla otázka, jestli je to pro člověka (pro mne) dobré, nebo zlé, že tu taková rovnováha působí. Této dualitě dobra a zla se jako lidé nevyhneme, i když teorie o (nad)rovnováze je lákavá. Její zastánci ji považují rozhodně za nejlepší. Ale slovo nejlepší zdaleka není výraz pro neutralitu. Možná se dá říci, že zastánci rovnováhy mezi dobrem a zlem

DUCHOVNÍ ČTENÍ

považují teprve tuto rovnováhu za dobro. Pak bych se ovšem musel zvědavě zeptat, co je na jejich rovnováze dobrého, když obsahuje 50 % zla. Případně, pokud by na 100 % zvítězilo dobro, co by bylo vlastně podle nich na této nerovnováze zlého. Opravdu je v tom trochu zmatek, protože ať se pokusíme sladovat nebo nadnáhlížet co chceme, tyto dva přístupy jsou neslučitelné: Bud stojí dobro proti zlu, nebo jsou spolu jedno a totéž. Bud je zápas dobra proti zlu důležitý, nebo je zbytečný. Jeden z těchto dvou principů si člověk musí vybrat a ten druhý zavrhnout. Další možnost je už jenom v tom, že se tím člověk nebude chtít (raději) zabývat – ať si ten zmatek řeší někdo jiný. Já si budu v klidu šamanit. Problém ovšem je, že tenhle zmatek, pokud na něj narazím, si vyřešit musím. Nejpozději po smrti. Ale nejpozději bude už možná pozdě. Případným čtenářům – šamanistům se možná teď zardá, že straším, že jako každý správný křesťan chřestím pekelnými řetězy. No dobrá, dobrá. Nachytali jste mě. Ale proč byste mi to chtěli upírat. Třeba je to jediná moje radost, chřestit pekelnými řetězy. A navíc se tudy dostanu k nezapomenutelné postavě Jeho Všehrášnosti. Musím si totiž položit otázku, když už chci posoudit ty zásadní mytologické rozpory a nejasnosti, komu vlastně nejasnost a nejistota ve věcech dobra a zla nejvíce prospívá. Komu se nejvíc hodí, abych tak řekl, do krámu. Dobru totiž určitě ne. Bůh je vždy jednoznačný. Možná ne vždy pro člověka srozumitelný ve věcech nadpřirozených, ale v otázce dobra a zla vždy jednoznačný. Vyber si buď dobro a život, nebo zlo a smrt. Dobrá cesta života je tahle a zlá cesta je tahle. A ty si vyber dobrou. Odpuštění hříchů, spásu, nesmrtelnost, štěstí. Bůh má tak velký zájem, aby měl člověk jasno, že se sám stal člověkem, aby lidem všechno vysvětlil jako jeden z nich. A od té doby nese každá jeho rada zřetelný podpis Bohočlověka a jeho Církve. Myslím tím jeho skutečnou církev, abychom se nezamotali do disputací o lidech, kteří si vymysleli něco svého a podepsali pod to Boha. Já vím, že jich bylo! Ale ti nemají s jednoznačností Boha nic společného. Ti byli, abych tak řekl, v jiných službách. Zjišťují-li tedy zjevný rozpor nejzákladnějších duchovních hodnot, (i při možné podobnosti duchovních technik), ať už v jednotlivých (životně utvrzujících) pravdách různých kmenů nebo i v samotných nadřazených archetypech, pak se mi nabízí jediné možné vysvětlení: jednotlivci a společným jmenovatelem šamanských duchovních cest není

nazření reálné Pravdy, ale pouze samotné překročení hranice do duchovního světa. V tomto duchovním světě se pak člověk orientuje už jen podle svého vlastního kmenového přesvědčení (očekávání) nebo podle vnímaných obrazů, které mají za cíl kmenové (či osobní) přesvědčení inspirovat, a podle pocitů, které vedou vnitřní fantazii člověka k dalšímu vytváření obrazů, teorií, mýtů a přesvědčení. Nic víc.

Možná, že teď někoho zarmoutím, (nebo si u někoho zavařím), ale po této úvaze jsem si pro sebe učinil takový závěr, že „duchovní zasvěcení“, ať už egyptské, starořecké, indické, šamanské, nebo novodobé módní evropské, je co do stavu změny vědomí sice naprosto reálné, avšak co do své duchovní pravdivosti naprosto ne-Reálné. Nic na tom nemění ani tvrzení Peter T. Fursta, že pro indiány jsou (na rozdíl od toxikomanů bílé civilizace) jejich zkušenosti s halucinogeny životně důležitým přínosem: Když člověk vezme na vědomí, že durman vyvolává duševní obrazy nebývalé intenzity, není divu, že mladík kmene Cahullů po první vizi pod jeho vlivem pevně uvěří v mýtické tradice. Durman mu umožní spatřit konečnou skutečnost, z níž vycházejí příběhy kosmologie Cahullů. Nadpřirozené bytosti a vlastnosti tohoto jiného světa, o nichž slyšel od dětství, mu byly předloženy ke konečné zkoušce – jeho vlastního empirického ohledání. Viděl je. Jsou skutečné ... Jakmile je Cahullský zasvěcenec přesvědčen vlastními smysly, dramaticky se tím noří do celé kosmologie kmene za vedení a podpory společenství (Bean and Saubel, 1972: 62-63).

Magické rostliny takto zhodnocují a potvrzují kulturu. Zabraňují možnosti z ní uniknout. Mexičtí Huicholové stejně jako kalifornští Cahullové či kolumbijské Tukanové se vracejí ze svého zasvěcovacího „tripu“ s prohlášením: „Je to tak, jak mi to otcové vyprávěli!“ Člen kmene požívá peyotl s slovy: „Abych se naučil být Huicholem!“ (37)

Zaujala mne zvláště myšlenka, že magické rostliny, které zhodnocují a potvrzují indiánskou kulturu, zabraňují z ní uniknout. Pokud by byly tyto rostliny a kultura po duchovní stránce pravdivé a zabraňovaly by z této pravdy uniknout – nu nevím, ale dejme tomu. Pokud ovšem pravdivé nejsou? Pak bude asi pravda, že pro ďábla nemá naše touha po pravdě cenu halíře.

A co říci na závěr? Ať si každý vybere podle svého. Jak jinak. Ale ať vybírá dobře. Dobře, to znamená

DUCHOVNÍ ČTENÍ

v první řadě poctivě a trpělivě. Jistě platí přísloví, že k poctivému se má Bůh poctivě, a ať už se nezkušený a (pouze) nadšený člověk vydá kteroukoli cestou, věřím, že pokud bude ve svém hledání poctivý, bude přiveden k pravdě. A pokud bude hledat trpělivě, najde ji třeba už napoprvé nebo napodruhé. Já sám jsem tu trpělivost zpočátku neměl, musel jsem si projít ledacos, ztratil jsem několik let života a byl od propasti jen na krok. Ale chtěl jsem pořád najít skutečnou pravdu a skutečného Boha a to mne (jak věřím) zachránilo. Tím ale vůbec nechci zobečňovat (aby si to někdo nevzal jako výmluvu či záminku k experimentům), že je prostě jedno, kde člověk začne hledat, a že to vždycky nějak dopadne. Nějak, to může znamenat i špatně. Ne všechny cesty vedou do Ráje. Tady chci zvláště zdůraznit, že se mi vůbec nelíbí často opakovaná představa, že cesta k Bohu je jako cesta na horu, která má jediný vrchol a k němuž se lidé vydávají z různých stran a tam nahoře se všichni radostně obejmou, protože Bůh je jenom jeden. Pravda, Bůh je jenom jeden, ale ani v nejprudším záchvatu ekumenismu bych si nedovedl představit, že biblický Bůh Hospodin spolu s bohem Waraů závislým na tabáku a božstvy Huicholů sedícími mrzutě kolem ohně a stěžujícími si vzájemně na rozličné choroby, jsou pouze různé projevy jakéhosi archetypálního ekumenického boha, u něhož je ještě ke všemu zcela lhostejno, zda je pouhou duchovní energií, či osobou. Ne ne. Oblíbený příklad jedné hory a různých cest na ni je příliš zjednodušený na to, aby odpovídal duchovní krajině současné reality. Reality poznamenané vpádem zla a rozkmitřením mnohosti do lidského světa viditelného i neviditelného. Při dnešní různosti všech možných nauk, duchovních cest, směrů, náboženství a vyznání, která si v mnohém odporují a vzájemně shody vykazují jen na nejmělkším povrchu, bych mapu duchovní krajiny přirovnal spíše nepřehledně členitému a často zamlženému pohoří, s mnoha různými horami a hůrkami, strmými i velmi pohodlně schůdnými, ale také s neprůchodnými pralesy, temnými údolními, propastmi, mrtvými pustinami a bludišti v jeskyních. To je dnešní duchovní realita. A někde v tomto pohoří se tyčí Boží Hora, která zde stojí odedávna a stála zde vždy, kdysi jako jedna jediná. A pořád je jen jedna jediná. A ať už se člověk nachází v tomto pohoří na kterémkoli místě, jen jeden směr, kterým se vydá, ho může k Hoře přivést. Všechny ostatní jej buď od Hory vzdalují, nebo

ji minou. Zní to nepřijatelně? Nesympaticky, osudově, nepříjemně? Už si zase hraji na vrátného v nebi? Ale ne. Vždyť už jsem říkal, že nemůžu. Nejsem vševědoucí. Ale jedno vím docela určitě. Víme docela určitě, že pravoslavný křesťan, pokud žije své pravoslavní poctivě, bude spasen. Tuto jistotu mám a toto vím. Jak to bude s ostatními, nevím, žádnou jistotu pro ně nemám, to je v rukou Soudce živých i mrtvých. Možná, že se v nebi objeví někdo, koho bych tam nečekal. Možná se tam objevím i já, Bůh mi odpust. Jestli se tam objevím a potkám se tam s někým,

u něhož jsem tu jistotu neměl, budu rád. Ale některé věci na mně nezáleží. Některé věci dokonce nezáleží ani jen na Bohu, který už vytvořil přesnou a jistou cestu k Hoře. Některé věci záleží i na člověku, který se rozhoduje, po které z mnoha duchovních cest se vydá.

o. Jan Týmal

Zde dílo o drogách, duchovní cestě a „cestách“ i o hledání pravdy o člověku od o. Mgr. Jana Týmala končí. Možná některé čtenáře toto téma na stránkách Hlasu pravoslavní opravdu pohoršilo, některé další zaujalo a ještě další vůbec nepřipadalo zajímavé. Pokud však slova otce Jana odradila jen jediného člověka od chemických a šamanských experimentů s vlastní duší, anebo jej přiměla k tomu, aby si více vážil duchovní cesty, která se nám v pravoslaví nabízí, uveřejnění určitě splnilo svůj účel.

Redakce

PRVÉ KROKY APOŠTOLA PAVLA V EVROPĚ

Prvé kroky apoštola národů svatého Pavla spočínaly na ostrově Samothráki. Je to ostrov na severu Egejského moře, mezi Limnosem a městem Alexandroupolis v Thrákii vzdálený od něj 24 námořních mil. Již v době kamenné se stal poutním místem, na kterém lidé uctívali tzv. „velké bohy Kaveironské“. K jejich oslavě se sjížděli poutníci z dálného východu a celého středozeemí. Kdo se chtěl zasloužit v jejich „mysteriu“, musel se nejprve očistit ve svaté zpovědi. Zpovědnice k tomu určená je dodnes k vidění uprostřed archeologických vykopávek. Řekové pokládají Samothraki za ostrov lesů, potoků, soutěsek a vodopádů.

Tento ostrov se však hlavně vepsal do křesťanských dějin spojených s osobou svatého apoštola Pavla. Bylo to první evropské zastavení roku 49 po Kr. na jeho apoštolské cestě směřující do Filip, Soluně, Vérie a dále do Athén a Korintu. Píše se o tom v biblické knize Skutků apoštolských v 16. kapitole, 9. až 12. verš: „Tam měl Pavel v noci vidění: Stanul před ním jakýsi Makedonec a velmi ho prosil: „Přeplav se do Makedonie a pomoz nám! Po tomto Pavlově vidění jsme se bez váhání chystali na cestu do Makedonie, protože jsme usoudili, že nás volá Bůh, abychom tam kázali evangelium. Vypluli jsme tedy z Troady a plavili se přímo na ostrov Samothráké a druhého dne do makedonské Neapole. Odtud jsme šli do Filip, které jsou nejvýznamnějším městem té části Makedonie a římskou kolonií. V tomto městě jsme strávili několik dní.“ Skutky apoštolské neuvádí žádné podrobnosti o pobytu apoštola národů. Obyvatelé ostrova ale nikdy na tuto skutečnost nezapomněli. Postupně všichni přijali křesťanskou víru a vystavěli zde ve starobylé Paliapoli chrám na počest apoštola Pavla.

kteří jim první zvěštovali svaté evangelium. Největším samothráckým svátkem je proto dodnes 29. červen – den svatých Petra a Pavla, který se stal svátkem poutním nejen pro jeho obyvatele, ale i pro křesťany z Alexandroupole a širokého okolí. Na místě, kde apoštol Pavel strávil noc, zbu do va l před několika lety metropolita Anthimos Russa-poutní chrám v podobě amfiteátru zdobeného nádhernými mozaikami ze života svatého apoštola národů. Každý rok se zde koná z 28. na 29. června všenoční bdění, jež končí svatou liturgií. Věřící si při ní připomínají veliké misijní dílo svatého apoštola Pavla a děkují Bohu, že se mohou nacházet na tak posvátných místech.

Ostrov Samothráki zůstane navždy spojený s prvními kroky svatého apoštola národů v Evropě. Zasněžené vrcholky hory Saóny (v překladu „měsíce“) vítají stále více poutníků. Přijíždějí sem za poznáním dávné historie a také v naději na setkání s duchovně bohatými lidmi, kteří po staletí čerpají z Kristova evangelia, přijatého přímo z rukou apoštola Pavla a jeho nástupce. Svědčí o tom mnoho církevních památek a hlavně mučednická smrt pěti mladých mužů, které umučili turečtí vládci, když odmítli přijmout muslimskou víru.

Letos byl pozván na všenoční bdění konané tradičně z 28. na 29. června na místě posvěceném pobytom svatého apoštola Pavla také metropolita Kryštof v doprovodu arcibiskupa Juraje a duchovních pražské eparchie – prot. Pavla Celiče, prot. Erasta Rapsuna, jer. Evžena Červinského a hypodiákona Vasilu Čerepka. Naši delegaci v přístavu očekával místní archijerej metropolita Anthimos, který se o hosty pozorně staral po celou dobu jejich pobytu na Samothráki. Poutníci z Čech navští

Antické dědictví na ostrově Samothraki

čili hlavní město Choru a prohlédli si zdejší folklórní muzeum. Později také zhlédli archeologické vykopávky, jejichž počátky sahají do daleké minulosti ještě před Kristem. Archeologové zde našli také známou sochu „Nice“, jejíž originál dnes zdobí muzejní areál v pařížském Louvru.

Cílem naší delegace byla však pouť na místo, kde apoštol Pavel poprvé nocoval na evropském kontinentu. Spolu s místním archijerejem, duchovními a stovkami věřících vykonali všenoční bdění, jež započalo velkou večerní bohoslužbou spojenou s požehnáním chlebě. Vladyka Anthimos poté poutníky z Čech pozdravil a velice krásně hovořil o naší místní církvi v českých zemích a na Slovensku, se kterou se seznámil při své nedávné návštěvě Prahy a Michalovců. Metropolita Kryštof mu ve své odpovědi poděkoval za pozvání na tuto duchovní slavnost a vyjádřil mu vděčnost za to, že poskytuje již tradičně přístřeší našim dětem v letním táboře v „Makri“ u monastýru na břehu Stře-

dozemního moře. Dále vyjádřil obdiv samothráckým věřícím za jejich pevnou víru, kterou nezlomilo ani několik století prožitých v turecké nadvládě. Všenoční bdění pokračovalo pak jitřní bohoslužbou a svatou liturgií. Poutníci z Čech spolu s místními věřícími se loučili s památným chrámem v ranních hodinách posilnění svatou eucharistií a s nezapomenutelnými duchovními zážitky.

metropolita Kryštof

Literatura:

- 1) <http://recke-ostrovy.rovnou.cz/recko/samothraki.html>
- 2) Písmo svaté, český ekumenický překlad, Praha 1979; Skutky svatých apoštolů, 16. kapitola, 9–12. verš
- 3) Anthimos, metropolita, Stasidi tou apostolou Paulou sti Samothraki, Alexandrupoli 2009.

Ikona sv. Pavel, Andrej Rublev 15. stol.

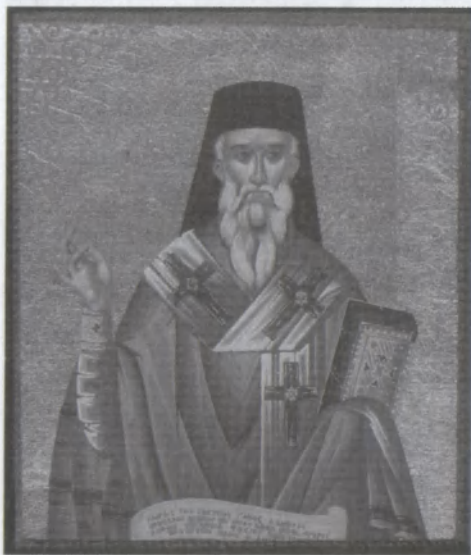
ZAKYNTHOS A SVATÝ DIONYSIOS

Zakynthos neboli Zanté, ostrov v Jónském moři, je dnes součástí Řecké republiky. Rozloha ostrova je 406 km čtverečních a nejvyšší vrch dosahuje výšky 758 m. n. m. Stálých obyvatel je asi 30 000. Na ostrově je jedno letiště a přístav s trajekty, připlouvajícími v létě několikrát denně, vždyť vzdálenost od Peloponésu je jenom 16 km. Jižní zátoka Laganas je jediným hnízdištěm nepravé želvy Karettovy v celém středomoří. Zátoka zvaná Navágio – vrak lodi, obehnaná vysokými útesy je téměř symbolem celého Jónského souostrovní. Hajnost slunce, teplé moře a bohatá historie. To by mohlo běžnému turistovi stačit.

Křesťanský poutník, tím spíše pravoslavný, však uvítá hlavně skutečnost, že na ostrově je okolo stovky kostelů a kaplí a jedenáct klášterů. Nejvýznamnějším je klášter sv. Dionysia, kde jsou uloženy neporušené ostatky tohoto místního světce. Klášter leží přímo ve středu hlavního města ostrova.

Ostatní kláštery jsou menší a stejně starobylé. Většinou v nich zůstávají jeden dva mniši nebo mnišky a jsou postaveny na odlehlých místech, velice malebných. V průběhu dne jsou stále otevřené, a kromě malého místa pro modlitbu a soukromí osazenstva, celé volně přístupné. To je velice příjemné a v našich krajích bohužel dnes již nevídané a z hlediska bezpečnosti nemožné.

Dále poutníka potěší Muzeum byzantské kultury, zvláště s ikonami, které také zachycuje historii celého ostrova.

Sv. Dionysios

Místní komunita si zakládá na svěbytné pravoslavné tradici, kterou udržuje dodnes. Mísí se v ní řecké prvky s benátskou kulturou a také vědomí, že s výjimkou několika málo let nad nimi osmanská říše neměla moc. Ze společenství Jónských ostrovů, patřících pod správu Benátské republiky, nakonec vzešlo i osvobozenécké hnutí za svržení turecké nadvlády nad ostatním řeckým územím. Dodnes jsou v chrámech užívány objemné a pečlivě připravené kancionály, které zachycují jedinečné vícehlasé chrámové zpěvy a zpřítomňují je novým zájmem, a v lidové tvorbě se dodnes skládají písně KANDÁDES, zpívané skupinami mužů za doprovodu kytary.

V chrámech po celém ostrově se uchovávají četné starobylé ikony, některé ctěné jako zázračné. Mezi nejkrásnější patří ikona Matky Boží v klášteře Anafonitrias, která připlula po moři ke břehům ostrova po pádu Konstantinopole. V tvorbě ikon převažuje Krétská a Jónská škola. V 16. století do tradičního byzantského rukopisu na Zakynthu začaly jemně pronikat také prvky italské renesance, odrážející se spíše v barevnosti a větší intenzitě a kontrastech vnitřního světla postav a jejich tváří. Postupem času převládly barokní formy, ze kterých vyšli dva místní umělci, kteří jsou na ostrově velice ctěni, Nikolas KOUTOUZIS a Nikolas KANTOUNIS. Na první pohled jsou jejich díla velmi podobná dílům jiného jejich krajan, který působil ve Španělsku – Domenica Theotokopouliho řečeného El Greca.

Avšak ani malebný ostrov Zakynthos nezůstal ušetřen přírodních pohrom a strádání lidí – v roce 1953 jej postihlo ničující zemětřesení, jehož důsledky jsou viditelné v chudších a odlehlejších oblastech dodnes.

Patronem ostrova je svatý Dionysios Zakynthský. Svátek se slaví 17. prosince (zesnutí), jak je uvedeno i v našem církevním kalendáři, a 24. srpna (přenesení ostatků). Svatý Dionysios se na ostrově narodil v roce 1547 a stal se mnichem v roce 1568 v klášteře Strofada (odlehlý ostrov asi 80 km jihozápadně od Zakynthu). Po

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

přijetí kněžství byl vysvěcen na biskupa Eiginy a Porosu v roce 1577. Příštího roku se však vzdal této důstojnosti a usadil se na ostrově Zakynthos jako prostý mnich v klášteře Anafonitria. Zde se stal později představeným. Žil zde až do svého zesnutí v roce 1622.

Některé skutky z jeho života i života posmrtného si obyvatelé Zakynthu vypravují dodnes. Velmi známý je například příběh, dle něhož bylo v kostele svatého Mikuláše v Xenonu nalezeno tělo mrtvé ženy. Byla v podezření, že se o život připravila sama. Tato nešťastnice by tedy podléhala exkomunikaci (zbavení církevního společenství), a tím i práva na křesťanský pohřeb. Také i práva na společné modlitby za její duši v obecnosti církve (panychidy). O tuto milost se sebevrah připraví vlastně sám svojí nedůvěrou v pomoc Boží. Její příbuzní prosili svatého Dionysia, aby odejmul takovou pohanu z oné ženy i z jejich rodiny. Zeptal se jich na místo, kde je její mrtvola. Šel s nimi a modlil se, se slzami v očích na kolenou za rozvázání hříchů, jichž se dopustila. Jakmile modlitba odpuštění byla u konce, mrtvola sklonila hlavu, jako by žádala o rozhřešení, stalo se tak před mnoha svědky, a její kosti tak mohly spočinout v posvěcené půdě, kde očekávají na druhý příchod našeho Pána Ježíše Krista.

Na Zakynthu se také vypravuje o tom, že některé rody a rodiny v té době stály proti sobě v nesmiřitelném nepřátelství. Krevní msta dlouho přetrvávala v balkán-

ských zemích jako jediné řešení letitých konfliktů. Tak i rodina Dionysiova nebyla ušetřena tohoto neblahého dědictví předkřesťanské minulosti. Stalo se, že najatý vrah svatému Dionysiovi zabil bratra. Jakmile se dopustil vraždy, vrah utekl do hor, aby unikl hněvu příbuzných obětí. Současně se po jeho stopách vydala trestní policejní hlídka. O několik dní později vrah přišel do

kláštera, kde byl svatý Dionysios. Chtěl požádat o jídlo a pomoc. Neměl ani ponětí o vztahu mezi jeho obětí a mnichem, který jej přijímal. Světec se zeptal klidně na důvod jeho příchodu a poté na důvod jeho pronásledování.

Vrah v té chvíli nedokázal lhát. Prozřetelnost svatému ukázala, že muž, který stojí před ním a žádá o jeho ochranu, zavraždil jeho vlastního bratra. Šok a zděšení se smutkem, těžko říci, co vše cítil. Jeho bratr byl mrtev. Zavražděn tímhle člověkem. Jak snadné by bylo obelstít jej, aby setrval v pocitu falešného bezpečí, a pak jej prozradit hlídce, nebo dokonce vydat pronásledovatelům. Náhle mu přišla na mysl slova, která pronesl Pán Ježíš Kristus, když byl na kříži. „Bože odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ On odpustil těm, kteří jej ukřižovali. Dionysios pak položil ruce na hlavu vraha, požehnal mu a v srdci odpustil.

O něco později, když hlídka přijela do kláštera, svatý jim řekl, že viděl vraha před nějakou dobou utíkat okolo kláštera neznámo kam. Jakmile hlídka odešla pryč, svatý Dionysios vyvedl vraha zadními vratky kláštera a také zarídil, že mohl vstoupit na lod, která jej dopravila do ciziny. Nejen v drsné době středověku vzbuzuje tento čin křesťanské lásky a odpuštění náš obdiv a úctu hodnou následování. „Milujte ty, kteří vás nenávidí, dobrořečte těm, kdo vás pronásledují, aby nezahynuli kvůli nám hříšným.“

Několik let po zesnutí svatého Dionysia, po otevření hrobu, bylo jeho tělo shledáno neporušené. Tváří in tvář takovému zázraku mniši ze Strofady umístili jeho tělo do speciální rakve „larnaky“ v kostele kláštera. Jeho oficiální prohlášení za svatého se událo v roce 1703.

Předtím, než byl prohlášen za svatého, kněz Daniel, který byl igumenem kláštera, pochyboval o Dionysiově svatosti. Jedné noci se probudil a uviděl mnicha, který byl zodpovědný za kostelní služby, žádal jej o požehnání, aby mohl zazvonit na ranní modlitby. Igumen Daniel šel do kostela. Když přicházel, spatřil, že kostel je osvětlen a svatý Dionysios stojící mimo svůj hrob slouží jitřní bohoslužby společně s jinými knězi s diákonem, které neznal. Jeden z kněží se otočil směrem k igumenu Danielovi a zeptal se ho: „Jste již přesvědčen, nebo stále ještě pochybujete?“

Igumen Daniel vyděšený a zahanbený vyběhl z kostela. Ale brzy se vrátil, aby se utvrdil ve svém předchozím vidění a spatřil svatého Dionysia, který se vrací do svého hrobu. Sváteční světla pomalu pohasínala a kněžstvo se rozcházelo a zmizelo.

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

Mnich Matouš, který žil v monastýru Strofada, byl jedním z těch, kdo pravidelně konali služby k svatému Dionysiovi. Jednou v noci ve snu měl vidění svatého Dionysia, které se ukázalo prorockým, že za osm dní ničivé zemětřesení zasáhne toto místo a způsobí klášteru velké škody. Také radil mnichovi informovat o tom igumena. Nicméně mnich nepřikládal vizi velký význam, říkal si: vždyť je to jenom sen. Osmého dne k ničivému zemětřesení skutečně došlo a většina z klášterních budov byla zničena. Mezi nimi spadla i mohutná věž. Zde se skrýval mnich, který byl varován. Trosky zasypaly jeho tělo pod hromadou sutin. V době zemětřesení se tento mnich Matouš úzkostlivě modlil k svatému Dionysiovi. Když jej poté objevili v troskách, byl jen lehce pozezán a pohmožděn.

Mnich jménem Kalliopios, který přišel ze sousedního ostrova Kefalonie, žil v klášteře Strofades. Ale hluboko v srdci se chtěl dostat zpátky na svůj ostrov, opustit klášter. Byl v takovém obrovském vnitřním pokušení. Svatý Dionysios se objevil v jeho snu a požehnal mu, aby se vzdal asketického života. Mnich pocítil úlevu, získal vnitřní pokoj, a zůstal v klášteře až do konce svého života.

Dnes se ostatky svatého uchovávají v chrámu kláštera „Strofada“, který stojí na nábřeží v centru hlavního města. Jsou uloženy v kapli severně od oltáře, v stříbrné larnace (hrobce). Původně na své přání byl světec pochován v klášteře na odlehlém ostrově Strofada.

V roce 1717 z důvodu neustálého loupení a přepadávání piráty mniši klášter Strofada opustili a usadili se v malém metochu (pobožce) na ostrově Zakynthos. Zde postavili nový kostel. V roce 1854 byla postavena vedle kostela majestátní věž zvonice. Roku 1893 byl kostel zničen zemětřesením a na stejném místě znovu později vybudován. Roku 1925 byla založena nadace pro obnovu kostela. Práce byly dokončeny v roce 1948 novou technologií stavby, která umožnila, že kostel zůstal neporušený i po ničivém zemětřesení roku 1953, kdy bylo prakticky vše na ostrově zničeno. Po zemětřesení byl chrám používán jako azyl pro uprchlíky a bezdomovce, kteří přišli o vše. V roce 1957 byl postaven nový klášter nahrazující zříceniny starého dočasného, který se zřítíl také roku 1953.

Ani na tomto ostrově se ale nevyhneme dnešní moderní době nesoucí s sebou zesvětštění a odpadnutí od víry a ani toto místo si nemusíme příliš idealizovat. Avšak ostrované jsou hrdi na svoji pravoslavnou tradici.

Přístav ve městě Zakhyntos

na své místní zpěvy. Po nedělní svaté liturgii se larnaka za zpěvu akathistu světci otevírá a stovky poutníků mohou uctít jeho ostatky.

Také mnoho mladých lidí přichází se svými strastmi v pokoře a s hlubokou vírou ke hrobu svatého Dionysia. Je to přece jejich svatý. On neopustí svoje ostrovany ani nikoho, kdo jej prosí. Za všechny se přimlouvá před tváří Boží. A to je i podstatou pravoslaví. Vzájemná láska a úcta v lůně matky církve, v místě, které znamená život.

Josef Brožek

Monastýr Anafonitrias

8. SHROMÁŽDĚNÍ EVROPSKÉ KŘESŤANSKÉ ENVIRONMENTÁLNÍ SÍTĚ

„Chléb náš vezdejší – žít v době změny klimatu“

Praha 9. – 13. června 2010

Výzva k církvím a křesťanům Evropy.

Draží přátelé v Kristu,

píšeme vám jako 85 účastníků reprezentujících 23 zemí, kteří se sjeli na 8. Shromáždění Evropské křesťanské environmentální sítě (ECEN), uspořádaném ve dnech 9 – 13. června v Mezinárodním baptistickém semináři v Praze. Toto shromáždění se uskutečnilo pod titulem „Chléb náš vezdejší – žít v době změny klimatu“ s přispěním církví reprezentujících pravoslavnou, protestantskou a římskokatolickou tradici.

Zvažující dopady vážné sociální, ekonomické a finanční krize, jímž dnes čelíme, žádáme církve a křesťany Evropy aby byli bdělí a všude tam kde je to možné se postavili proti trendům, které nás odvádějí a oddělují od ekologické trvalé udržitelnosti.

I když byli výsledky z mezinárodního summitu o změně klimatu v Kodani v prosinci minulého roku zklamáním, mnohé z našich církví jsou nadále aktivně přesvědčeny o tom, že mají odpovídat na výzvy katastrofální změny klimatu, která ohrožuje Boží stvoření. Již teď čelíme vymírání živých organismů a zániku ekologické udržitelnosti na celém světě a obzvláště v nejvíce zranitelných zemích, komunitách a ekosystémech. Také lidé, kteří byli vystěhováni (v důsledku změny přírodních podmínek), ekologičtí uprchlíci, kteří nemají kde žít, si v Evropě i jinde žádají spravedlnost. Klimatická změna má často spíše dopad na chudé a ma ze společnosti vyloučené, než na ty kdo působí ničení a narůstající nespravedlnost, někdy také s militaristickým zaměřením.

Věříme, že naše církve mají důležitou roli při odpovědi na tyto výzvy a jejich angažovanost v iniciativách a hnutích vyrůstajících zdola před i po Kodani má být turčité oceňována. Na tomto shromáždění jsem vyslechli jasné důkazy o tom že existuje propojení mezi způsobem, kterým produkujeme potraviny a ničením životního prostředí.

Moderní životní styl a vzorce spotřeby jídla představují velké riziko pro naši budoucnost. Například současná intenzivní produkce masa důležitou měrou

přispívá k vypouštění emisí skleníkových plynů a snaha poskytnout lidem levné jídlo se uskutečňuje na úkor životního prostředí. Půda je často poškozena excesivním využíváním chemických prostředků a druhová biodiverzita se snižuje. Mnoha druhům divokých rostlin a zvířat hrozí vyhynutí v důsledku ztráty stanovišť. Množství vody a energie vyžadované komerčním zemědělstvím jsou neslučitelné se současnými (ekologickými) požadavky. Konečně, tzv. „potravinové míle“, rizika genetické modifikovaných organismů, bezpečnost zásobování potravinami a narůstající závislost na extensivní produkci masa - to vše klade etické otázky křesťanům a našim církvím.

Organizace založené na náboženské víře musí proto rozvinout jejich povolání a obrátit slova přinášejíci naději v činy inspirované přítomností Ducha Svatého ve všem co žije. Naše naděje vyvěrá z evangelia Trojjediného Boha, který tvoří, vysvobozuje a posvěcuje svět a bere nás ve své činné lásce jako Jeho spolupracovníky v Jeho Stvoření. Proto je našim přáním podpořit vedoucí představitele církví, církevní sněmy a všechny věřící v Krista v tom, aby tlumočili svoje obavy spolu s námi širší společnosti a vedli ostatní příkladem nového trvale udržitelného způsobu života.

Podporujeme vás v tom, aby jste se k nám připojovali ve zvyšování vašeho povědomí a angažovanosti a připomínali si, že Chléb náš vezdejší, je pro veškerý život darem od Boha. Zveme vás k tomu, abyste si uvědomili, že poskytnutí potravy pro svět před nás klade hluboké otázky protože lidé prožívající hlad anebo nedostatek potravy nejsou schopni vyrůst a dospět do podoby svého Tvůrce. To není spávné! Navíc, musíme znovu zdůraznit, že bez ohledu na svojí hodnotu pro lidi, je celý obydlený svět hodnotou pro trojjediného Boha.

Naše naléhavá pastýřská pozornost k budoucím generacím a také k ostatnímu životu na Zemi nás vede k tomu, že jsme velmi znepokojeni těmito složitými, avšak velmi opravdovými otázkami spojenými s potravou. Slovy Fiodora Michajloviče Dostojevského: „Jídlo pro

mne je materiální záležitostí, avšak jídlo pro mého bližního je záležitostí duchovní.”

Nakonec nabízíme tuto modlitební reflexi Modlitby Páně k využití a úpravám ve vaší církvi a službě v tomto kritickém čase, který je pro nás momentem kairosu.

Vaši ve víře delegáti a účastníci shromáždění v Praze.

MODLITBA

Svatý Bože, který jsi přítomen na všech nebesích a na celé zemi, ty nás sytíš a staráš se o nás každý den. Dej, abychom žijíce pro dnešek, nezapomínali na zítřek. Jsme voláni modlit se k tobě a žít na stezkách míru, spravedlnosti a trvalé udržitelnosti ve vzájemném společenství.

Pomoz nám být dobrými sousedy a všimát si, když jsou naše vztahy narušeny a ekosystémy planety ničeny. Vidíme, že celé stvoření zápasí s měnícími se podmínkami a že naše společenství je narušeno nerovnostmi a rozdělením.

Uvědomujeme si tvoje milosrdenství, když nám poskytuješ potravu. Dej, ať nezapomínáme, že potrava světa není rovnoměrně rozdělována, a že když se jedni přejídají, jiní zůstávají hladoví.

Vyznáváme, že jsme si vypěstovali závislost na dluhu, který zapříčiňuje modlářství, nejistotu a nespravedlnost a vede ke ztrátě společenství, v němž lidé o sebe navzájem pečují a dělí se s ostatními.

Litujeme, že jsme pokoušeni modlami smrti a zapomínající na svou zranitelnost dáváme přednost povrchním touhám namísto uskutečnění svého hlubšího potenciálu.

Pomoz nám, abychom si vybrali návrat ke svatosti každé chvíle a odmítli pokušení narůstající lakoty a rychlosti. Ať jsme zbaveni své veliké pýchy, aby Země mohla být vyléčena a naše životy proměněny milostí tvého Slova a Ducha.

Protože dary světla, života a lásky jsou od Tebe, nyní i vždycky až na věky věků.

Protože tvoje je moc, sláva i síla

Amen.

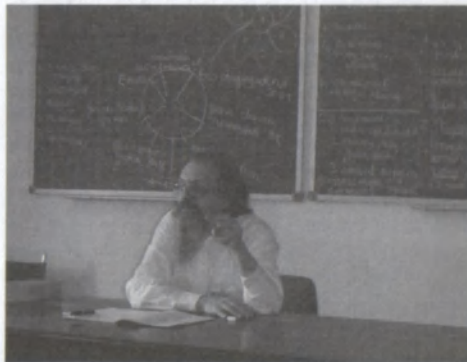
Evropská křesťanská environmentální síť (ECEN) je církevní síť podporující spolupráci v péči o Boží stvoření mezi křesťany a církvemi v Evropě. ECEN byla založena v roce 1998 ve Vilémově a je nástrojem Konference evropských církví pro řešení vztahu k přírodě a životnímu prostředí z perspektivy křesťanské teologie a křesťanského způsobu života.

Přeložil Roman Juriga

FOTOGRAFIE Z 8. SHROMÁŽDĚNÍ EVROPSKÉ KŘESŤANSKÉ ENVIRONMENTÁLNÍ SÍTĚ

Přednáška J.B.metropolitou ThDr. Kryštofa PšD.

Z pracovních skupin, Prof.Hans Diefenbacher

Pozdravení zástupců církví

„UČILI NÁROD ZNÁTI CTNOSTI KRÁSU“

Slova uvedená v nadpisu o kráse ctnosti se týkají učení svatých Cyrila (Konstantina) a jeho bratra Metoděje, arcibiskupa velkomoravského, a zpíváme je v písni v den jejich svátku. Krása ctnosti možná dnes mladší generaci v našich chrámech už tolik neosloví, jako oslovovala starší generace, a o kráse samotné mají mladí lidé často také své osobité představy.

O svatých učitelích slovanských, kteří v našich zemích působili v 9. století jako osvícení a obětaví průkopníci křesťanské vzdělanosti, se jistě dovidáme už ve škole. Z ní si o těchto mužích, nejvýznamnějších hlasatelích křesťanství u nás a zakladatelích našeho písemnictví, pamatují lidé snad jen toto základní. Znalost o jejich významu mravním jinak v naší veřejnosti není příliš hluboká. Omezuje se právě jen na tyto stručné všeobecné poznatky.

Nepochybně však fakt, že když svatý Konstantin – Cyril vytvořil pro Slované staroslověnskou abecedu a poté ji s bratrem Metodějem a ostatními spolupracovníky zavedl na Velké Moravě, když zkultivoval slovanská nářečí do písemného jazyka staroslověnského, srozumitelného všem Slovanům, kteří žili tehdy v 9. století v různých krajích střední Evropy, to nebyl cíl jejich díla, ale začátek. Epochální vynález slovanské abecedy a zkultivovaný slovanský jazyk byly jen prostředky k dosažení cíle vyššího a nezávažnějšího, prostředek, jak vhodně dosáhnout cíle: „naučit národ znáti ctnosti krásu“, přivést kmeny Slovanů k věčné spáse, která spočívá ve víře v Pána Ježíše Krista – Spasitele světa, Vykupitele od hříchu.

Začít žít podle Kristova evangelia znamenalo pro náš národ a pro ostatní slovanské národy osvojit si vyšší duchovní kulturu, vyšší étos, než byla u nich do té doby morálka přirozených lidí, morálka barbarské krutosti a zvyklostí, které měly daleko od krásy. Podle svatého apoštola Pavla teprve skrze Pána Ježíše Krista jsme „zis-

kali přístup k milosti Boží“, v ní „stojíme a chlubíme se nadějí, že dosáhneme slávy Boží“ (Řím. 5, 2). Pán Ježíš za nás hříšné zemřel a zachránil nás od Božího hněvu. Jeho život nás zachránil! To jeho vítězství, vítězství vzkříšeného Života nad smrtí. A být zachráněn, usmířen s Bohem, získat dar spásy, to je možné jen životem v Kristu, životem z víry v Krista Spasitele, životem z lásky k Bohu a jeho předvěčnému Synu – Spasiteli Kristu, životem naděje. Ne náhodou používá sv. Cyril o Božím Synu biblického pojmu LOGOS, SLOVO, což znamená i Rozum i celé duchovní bohatství, včetně krásy ctnostného života.

Tato nová perspektiva naděje se otvírá člověku, kterého Duch svatý osloví a skrze Krista Spasitele přivede k nebeskému Otci, jako světlo a jako krása, přichází, když se člověk odřekne ďábla a jeho svodů a sjednocen s Kristem ve svatém křtu vydá se k Bohu cestou ctnostného života.

Cyrilův vynález písma pro Slované a jeho překlady nejprve evangelia a Kmhly zaimů, potom všech ostatních knih Nového i Starého zákona, jež překládal s bratrem Metodějem do staroslověnského, našim předkům srozumitelného jazyka, nebylo samoučelné vytváření kulturních základů písemnictví, ale cílevědomá snaha naučit národ znát krásu mravně kvalitnějšího života. V praxi – vzdát se pohanství a oddat se do ochrany Boží. Cílem byla spása lidí, záchrana národa a národů. Tak to vyjádřil i kníže velkomoravský Rostislav v dopise byzantskému císaři Michalovi: „aby i jiné národy vidouce to, napodobily by nás...“ To byla velká vize, dnes bychom řekli „mezinárodního dosahu“.

Souběžně s překlady Písma svatého oba bratři přeložili a tak zpřístupnili v srozumitelné řeči (do té doby patrně Moravané slyšeli bohoslužby a svaté biblické texty jen řecky nebo latinsky) lidem pravdivý, kvalitativně vyšší bohoslužebný život. To nebylo podle hesla, které občas slyšíme: „Sola scriptura“ (jenom Písmo), ale navíc Písmo svaté v nových písemných znacích – abecedě, aby bylo možno toto bohatství prožívat v modlitbách a každodenním liturgickém konání. A s liturgickým životem spo-

ZAMYŠLENÍ

jovat i poznání krásy ctnosti – v každodenním jednání. Liturgické obřady, jimž svatí bratři učili Moravany, jsou výslovně zaznamenány v historickém prameni zvaném Život Konstantinův, kde se píše, že Konstantin – Cyril a Metoděj „naučili na Moravě žáky (bohoslužbě) jitřní, večerní, povečerní, hodinkám, svatě liturgii a službě tajin“. To nebylo jen mechanické učení obřadům (jistě i tento aspekt zde byl zpočátku přítomen). Je zde výčet celého cyklu duchovního bohatství, bohoslužeb od jitřní až k eucharistii (svatě liturgii) a svatým tajinám. Ukazuje, že učitelům šlo o aktivní prožívání spasitelných slov Písma svatého ne jako teorie, ale v souladu s aktivní modlitbou, v duchu tradice pravoslavného chápání Písma sv. Tehdy liturgické texty znamenaly skutečný, reálný „locus theologicus“ – výklad správného pochopení Písma, na což se později bohužel občas zapomínalo a co objevuje opět naše současnost (o. prof. A. Šmeman). A jestliže učili moravské žáky znát bohoslužebnou krásu, znamená to, že je připravovali také k samostatnému konání bohoslužeb, jakmile budou k tomu dostatečně připraveni v přijetí diakonství a kněžství nebo i vyšších funkcí (např. sv. Gorazd a jiní k biskupství).

Jedním slovem – byli si vědomi a veškerou péči věnovali tomu, co dnes nazýváme teologickým školstvím. Kníže Rostislav je v této bohumilé činnosti ze své strany jako moudrý státník podporoval. A je třeba také připomenout, že cyrilometodějská misijní družina se jemu a jeho péči o stát odvěčovala, nezapomínala ani obohacení a rozvíjení národních a státních potřeb: o svatém Metoději je dostatečně prokázáno, že překládal nejen církevní kánony (pravidla svatých sněmů upravující kázeň v církvi a trestající přestupky církevních činitelů, které se, žel, také v církevním organismu vyskytují), neboť bez užití spravedlivých zákonů a pedagogické přísnosti vůči provinilcům by brzy mohlo dojít k bagatelizování spravedlnosti a rozvratu každého společenství. Proto k církevním zákonům vytvořil svatý Metoděj jako arcibiskup pro potřeby světské zákonnosti „Zákon sudnyj ljudem“ – přeloženo ze staroslověňštiny Soudní zákoník pro světské lidi, především pro lidi z okruhu knížecí administrativy a vojenství.

Ať pozornosti dnešních lidí neuniká, že tato zakladatelská činnost věroučná, mravoučná, tvořící naše národní literární počátky, byla stavěna na dílech především náboženských, s církvi a liturgickým životem velmi těsně spojených, a že vycházela z křesťanské tradice církve východní – tradice byzantské, která stála tehdy na vrcholu světové vzdělanosti. U nás se setkáváme s podceňováním

Byzance a byzantské kultury a vzdělanosti. Mluví se pejorativně často o „byzantinismu“, snižuje se vysoká kvalita této kultury, snad aby se mohla více vyzdvihnout tradice vzdělanosti západní, římské. Ale uvědomme si historicky dobře doložený fakt, že sv. Cyril a Metoděj, když zaváděli u nás bohoslužby sloužené našim předkům v jazyce jim plně srozumitelném, jak je to dosud v praxi pravoslavných věřících v Bulharsku, Srbsku, Rusku a jinde všude tam, kam pronikla cyrilometodějská tradice, konali vlastně něco proti všeobecnému názoru a obyčejí, který panoval na křesťanském Západě, že prý jenom tři jazyky – hebrejský, řecký a latinský – vyvolil Bůh, aby jimi byl oslavován. Svatý Konstantin bojoval s veškerou energií proti tomuto omylu a nazval jeho stoupence „třijazyčníky“ nebo „pilátníky“ (podle tří nápisů, které Pontský Pilát dal vepsat hebrejsky, řecky a latinsky na Kristův kříž na Golgotě). A ačkoliv Konstantin – Cyril některé římské hierarchie svou argumentací přesvědčil, jiní římské biskupové později se opět vrátili k zavedenému bludu, a tak museli naši bratři římské katolíci čekat až do poloviny 20. století na II. vatikánský koncil, aby i v západní církvi zvítězila původní východní a cyrilometodějská myšlenka rovnoprávnosti všech jazyků ve slavení Boha.

I v této věci nakonec tedy zvítězila i na latinském Západě pravda svatých Cyrila a Metoděje, přesněji řečeno – svatá, pravdivá, nepokroucená tradice původní Kristovy církve, a novodobým koncilem otevřela se i větší naděje, že postupně zvítězí i v jiných, teologických bodech tradice, zachovávaná východním pravověřím, pravoslavím, aby se mohla opět obnovit reálná jednota církve východní a západní.

Problém dneška a úloha církve uprostřed našich národů a jejího vlivu na zdravou budoucnost národního života, který je plný jak ve sféře veřejné, tak především ve sféře vnitřní – společensko mravní a osobně mravní – nebyvalé mravní uvolněnosti, spočívá v tom, abychom všichni křesťané dokázali s pomocí Boží a na přímluvy našich svatých slovanských prvoučitelů „naučit národ a národy znáti ctnosti krásu“, abychom lid, k němuž nás poslal Hospodin, orientovali (Orient = Východ) k pravé víře a pravému životnímu projevu. Pravá víra tak ve spojení s pravdivou praxí životní vede k věčné spáse, což se neobejde bez zápasu s každodenním novodobým pohanstvím, které nás skrytě i zjevně ohrožuje. Ale jak je napsáno na cyrilometodějském křížku: IC XC – FOS ZOI – Ni KA. Ježíš Kristus – Světlo – Život – vítězí.

Prot. Pavel Aleš

OSLAVA SVÁTKU SV. CYRILA A METODĚJE V CHUDOBÍNĚ

Do posledního místa se v pondělí 5. července 2010 zaplnily lavice pravoslavného chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Chudobíně. Při příležitosti tamější oslavy chrámového svátku, který se již tradičně slaví v den státního svátku slovanských věrozvěstů a je spojen s cyrilometodějskou poutí věřících z širokého okolí do Chudobína. Již tradičně do Chudobína na slavnost doputovala na kolech také velká skupina dětí a mládeže z vilémovského prázdninového tábora.

Archijerejskou svatou liturgií sloužil Jeho Přeosvícenost vikární biskup hodonínský Jáchym a jeho spoluloučícími byli o. Dušan Basil Švábeník, o. Jan Kačkoš, o. Petr Novák, o. Jan Langr, o. Jiří Kolář a o. diakon Mojmir Kříž.

Poutavým kázáním přispěl k duchovnímu prožití svátečního dopoledne vladyka Jáchym, který zdůraznil, že obětavost, dobrota, pokora a ochota následovat Krista a také schopnost vzdát se výsadního postavení a pohodlí v hlavním městě tehdejší Byzance, která byla vlastní slovanským věrozvěstům, nám ukazuje, že svatí Cyril s Metodějem byli opravdovými křesťany hodnými tohoto jména. Právě obětavostí, dobrotou, pokorou, ochotou následovat Krista i schopností vzdát se dočasněho pohodlí slovanští věrozvěstové Krista důsledně napodobili a díky těmto vlastnostem získali Slované pro křesťanství. K takovému napodobení a následování Krista podle jejich vzoru jsme dle slov vladyky povoláni i my, pokud chceme kráčet v jejich šlápějích.

Přínosem pro zúčastněné věřící a jejich přátele přítomné na bohoslužbě byl církevní zpěv na velmi dobré úrovni. V Chudobíně se o něj postarala malá skupinka zpěváků z Hodonína a Olomouce a zpěv opravdu povznášel ducha všech přítomných. V tomto směru chudobínská oslava chrámového svátku ukázala, že i česká pravoslavná bohoslužba dokáže uchvátit krásou, duchovností a srozumitelností, avšak jenom pokud je církevnímu zpěvu věnována náležitá péče a pozornost.

K přijetí svatých tajin Kristových po způsobu chleba a vína po svaté zpovědi, kterou mohli věřící vykonat buďto u jednoho z otců duchovních, nebo jako zpověď společnou, přistoupilo mnoho mladých a i dříve narozených bratří i sester, čímž byl jejich duchovní prožitek tohoto církevního svátku ještě umocněn.

Závěr svátečního setkání v Chudobíně patřil již tradičně milému a bohatému pohoštění, které pro všechny poutníky připravili místní věřící.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

KŘEST TRICETI ROMSKÝCH DĚTÍ V TEPLICÍCH

Na začátku prázdnin a na sklonku školního roku se odehrál v teplickém pravoslavném chrámě Povýšení sv. Kříže velkolepý hromadný křest třiceti romských dětí. Po přípravě na křest jim svatou Tajmu křtu a myropo-

mazání udělil zdejší duchovní správce mitr. prot. ThDr. Bc. Eugen S. Freimann, Ph.D. Právě pastorace s mládeží a především s romskou komunitou je prioritou teplické farnosti a poukazuje na biblická slova „po ovoci je poznáte.“

o. Ivan Hrubý, diákon

ZAHÁJENÍ 856. LÁZEŇSKÉ SEZONY V TEPLICÍCH

Ve dnech 5. a 6. června proběhla v Teplicích slavnost svěcení lázeňských pramenů, v tomto roce již 856. svěcení pramenu a otevírání lázeňské sezóny. Teplice v Čechách jsou nejstarší lázně ve střední Evropě a před II. světovou válkou se zde toto svěcení každoročně konalo. Během války a v době komunismu však tato tradice upadla v zapomnění a až před 15 lety tento slavnostní okamžik obnovil zdejší pravoslavný duchovní otec Eugen Freimann. Počátky byly skromné, ale v současné době se dvoudenních slavností, které vždy vyvrcholí právě vysvěcením pramenů, účastní až 40 000 návštěvníků. K ekumenickému obradu svěcení jsou vždy přizváni ostatní reprezentanti církví, kdy každá reprezentovaná církev svěťí dle svých liturgických zvyklostí a předpisů.

Mgr. Věra Szmudová

PETROPAVLOVSKÉ SLAVNOSTI NA MILÍŘÍCH

Milíře přivítaly eparchiálního archijereje Jeho Blaženost doc. ThDr. Kryštofa, Ph.D. Víkend 10. a 11. července 2010 probíhal na Milířích ve znamení petropavlovských slavností.

Proč se vlastně slaví jména Petr a Pavel společně? Církev totiž spojila vlastní svátky obou apoštolů v jeden den, totiž 29. června. Nezemřeli sice v jeden den ani v témže roce, avšak jejich životní osudy jsou spolu úzce spjaty, mnohokrát se protály a oba zřejmě podstoupili mučednickou smrt v Římě. Podle jiné tradice se však tvrdí, že oba slaví svátek ve stejný den proto, že 29. června roku 258 byly jejich ostatky přeneseny z původních hrobů na bezpečnější místa. Podle pravoslavného kalendáře však slaví svůj svátek až 12. července.

Kostel sv. Petra a Pavla na Milířích je dominantní stavbou celé obce. Stojí na milířském návrší, a když přijíždíte k Milířům, je vidět z daleka ze všech stran. Základní kámen ke kostelu byl položen roku 1814, na počátku devadesátých let 20. století byl částečně opraven. Kostel sv. Petra a Pavla na Milířích slouží pro místní občany pravoslavné víry.

Petropavlovské slavnosti na Milířích probíhají v duchu každoroční tradice. Vždy mají dvě části - první část se koná v sobotu, kdy se do obce sjíždějí rodáci z Milířů a okolních vesnic, kteří však dnes žijí v sousedním Bavorsku. Nejprve všichni společně projdou obcí, aby si připomněli dobu svého dětství či mládí. Poté se koná německá bohoslužba v kostele sv. Petra a Pavla a závěr bavorské části oslav se odehrává v místní restauraci, kde

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

to pak podávají pravé ukrajinské speciality, k nimž na prvním místě patří tzv. golubce či holoubky. Je to speciálně upravené mleté maso s rýží zabalené v zelném listu a uvařené. Mohu potvrdit, že se jedná skutečně o vynikající pochoutku. Bavorští hosté a přátelé zde zpravidla setrvávají do pozdních večerních hodin, besedují, vzpomínají, ale také zpívají své písně, rozprávějí se svými místními přáteli a veselí se.

Nedělní dopoledne – druhá část oslav – pak patří slavnosti místních. Už od deváté hodiny ranní se scházejí pravoslavní věřící z Milířů i okolních obcí v kostele sv. Petra a Pavla. Letos však byla oslava mnohem významnější, než tomu obvykle bývá. Byla totiž očekávána návštěva nejvyššího představitele pravoslavné církve v České republice, Jeho Blaženosti doc. ThDr. Kryštofa, Ph.D., arcibiskupa pražského, metropolitity českých zemí a Slovenska.

Krátko po deváté hodině se tedy kostel začal zaplňovat pravoslavnými věřícími, kteří hned při příchodu do svatého stánku zapálili svíce. Pomalu se kostelem začaly nést nejprve tiché modlitby, které pozvolna přecházely v polohlasý zpěv. Nádherné melodie zvýrazněné jazykem, v němž zaznívaly – církevní slovanštině, se po chvíli nesly kostelem a pronikaly až ven za zdi kostela. Mnozí přinášeli mísy s místními specialitami a pochoutkami, protože se očekávalo, že po skončení liturgie proběhne v pergole umístěné vedle kostela neoficiální posezení s Jeho Blažeností Kryštofem.

Přesně patnáct minut před desátou zastavila u kostela stříbrná Octavia, kterou řídil sám metropolita Kryštof. Z vozu vystoupili dva jeho kolegové a spěchali do kostela připravit se na slavnost. V mžiku se vrátili a pomáhali s ustrojením vladykovi Kryštofovi. Ten pak důstojným krokem, ale s laskavým úsměvem na tváři vkráčel do zahrady, kde jej tradičním bílým chlebem a solí přivítal bratr Jiří Kopulovič a Marie Lendělová předala metropolitovi Kryštofovi květiny. Poté v obci i na půdě církevní pražského arcibiskupa Kryštofa přivítal starosta obce Jan Terela. Vladyka Kryštof se pak odebral do chrámu a za ním směřovaly kroky všech zúčastněných. Přesně v deset hodin začal metropolita Kryštof a dva kněží otec Bakoš a otec Horvát sloužit svatou liturgií a zvonek z kostelní věže do daleka dával na vědomí, jaká slavnost se tu koná. „Jsem nesmírně potěšen návštěvou tak vysokého představitele pravoslavné církve, jakou metropolita Kryštof je. Velmi mě překvapil svou přívětivostí a také slovy, že jeho návštěva u nás v obci jistě není poslední,“ řekl po skončení bohoslužby starosta Jan Terela.

Letošní petropavlovské slavnosti se opravdu vydařily. K jejich důstojnému průběhu určitě nejvýznamnějším dílem přispěla návštěva Jeho Blaženosti Kryštofa. Obec Milíře a pravoslavná církev by také chtěly poděkovat Odboru kultury Plzeňského kraje, který na akci poskytl finanční příspěvek.

Mgr. Jana Terešová

SVÁTEK SVATÝCH PETRA A PAVLA V KARLOVÝCH VARECH

Svátek svatých apoštolů Petra a Pavla oslavili věřící spolu s vladykou metropolitou Kryštofem, místním duchovním správcem o. Nikolajem Liščeňukem a dalšími duchovními v pondělí 12. července. Při bohoslužbě překrásně zpíval místní pěvecký sbor posílený zpěváky z patriarchálního chrámu Zjevení Páně v Moskvě. Po sv. liturgii se konal slavnostní průvod kolem chrámu, v jehož konci požehnal přítomné vladyka metropolita a připomenul význam modlitby pro věřícího člověka. Po ukončení bohoslužeb vladyka metropolita pokřtil čtvrté dítě otce Nikolaje a mátušky Kateřiny, nově narozenou Ljubov. Jejím kmotrem se stal jerodiákon Gennadij a sestra Oksana, manželka sbormistra z patriarchálního chrámu Zjevení Páně. Metropolita Kryštof daroval novokřtěnce ikonu přesvaté

Bohorodice „Glikofilusa“ (něžně milující), která symbolizuje hlubiny Boží lásky. Závěrem zaznělo „mnoholetí“ patriarchovi moskevskému a celé Rusi Kirillovi, vladykovi Kryštofovi i o. Nikolajovi, jeho rodině a věřícím. Karlovarský chrám sv. Petra a Pavla je sídlem „podvorja“ – duchovního zastupitelství moskevského patriarchátu v českých zemích a na Slovensku – a zároveň jednou z nejdůležitějších farností Pražské pravoslavné eparchie. Na mnohá a blahá léta!

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

V Moravské Třebové vladyka metropolita Kryštof s duchovenstvem vysvětil 22. 6. 2010 pravoslavný kříž na místě, kde dříve stál dřevěný pravoslavný chrám. Tato

svatyně sloužila pravoslavným běžencům z Ruska, pro něž zde bylo zbudováno gymnázium péčí československého státu ve dvacátých letech minulého století. V současné době je na jeho místě Střední vojenská škola. O zhotovení kříže se postaral místní vojenský kaplan a svěcení se zúčastnila většina vojenských kaplanů působících v české armádě.

FOTO: vladyka_MT4.jpeg

Z úřadu metropolitní rady

RADOST V KOLÍNĚ

K datu 7. července se váže svátek narození sv. Jana Křtitele a pro náš chrám, který je tomuto světcovi zasvěcen, je to den chrámového svátku. Vždy se na tento svátek s radostí připravujeme a tento rok byl o to významnější, že na slavnost, která se konala 10. července, přijal pozvání i Jeho Blaženost vladyka Kryštof, metropolita českých zemí a Slovenska. Byli jsme velice milepotěšeni i hojnou účastí duchovenstva: správce far-

nosti o. Zorana Drenovace, dále duchovních otců Pavla Celiče, Olega Machněva, Vasilje Stojky, Irvčena Červinského a také protodiákona Vasilije Bučuka. Slavnostní atmosféru ještě umocnilo postřížení našeho mladého, aktivního a oblíbeného věřícího Oleksandra Čelnokova na čtece. Přestože většina věřících této církevní obce pochází ze zahraničí, právě mladí lidé se aktivně účastní bohoslužeb českým zpěvem. My „domácí“ věřící jsme nadšení úžasnou vzájemnou spoluprací. V průběhu sv. liturgie zaznělo z úst vladyky Kryštofa historické objasnění osobnosti sv. Jana Křtitele i veliké víry a zároveň také nevíry tohoto světce. Děkujeme jménem všech Hospodinu za ve velké duchovní radosti prožitý svátek. Věříme, že naše prosby a modlitby budou vyslyšeny a že prožijeme všechny dny našeho pozemského putování až do konce ve stejné duchovní atmosféře.

vděční věřící v Kolíně

LETOŠNÍ POUŤ KE SVATÉMU JANU - IVANU ČESKÉMU

Letos, tak jako v předchozích svobodných letech, se konala pravoslavná pouť do obce Svätý Jan pod Skalou, která se nachází jenom 5 km od Berouna, v jednom z nejmalebnějších koutů České republiky, do míst, kde na úsvitu našich křesťanských dějin (dle archeologických i historických výzkumů již v 9. stol.) žil a modlil se sv. Jan (Ivan) Český. Poutě, které se účastnili zejména mladí lidé z naší církve, včetně členů slovenského Bratrstva pravoslavné mládeže, zahrnovala archijerejskou sv. liturgii, posvěcení sv. kříže vedle jeskyně a nakonec pohoštění na louce u poustevnickovy jeskyně.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1037, kdy kníže Břetislav I. daroval kapli sv. Jana klášteru Ostrov u Davle. Ve 13. století byl u jeskyně sv. Ivana vybudován klášter, od roku 1317 proboštství a od roku 1517 po zrušení ostrovského kláštera opatství. Současné budovy jsou z let 1653–1661. V letech 1726–1731 přestavěl jižní a západní křídlo kláštera Kryštof Dienzenhofer. Klášter byl zrušen roku 1785 a proměněn na zámek, od roku 1925 zde byla škola a v letech 1953–1958 věznice. V současnosti je v bývalém klášteře Svatojánská kolej, Vyšší odborná škola pedagogická a ekologické centrum Kavyl. Samotný kostel Narození sv. Jana Křtitele, ve kterém je každoročně při příležitosti světcova svátku a pravoslavné pouti sloužena s laskavým svolením církve římskokatolické pravoslavná svatá liturgie, je raně barokní stavba z let 1657–1661 podle plánů C. Luraga s bohatou vnitřní výzdobou. Uprostřed kostela stojí náhrobek sv. Ivana, kde je umístěna schránka se světcovými ostatky. Kostel

ZPRÁVY Z EPARCHII

je propojen se starým skalním kostelem – jeskyní sv. Ivana. V části skalního kostela je zachována přirozená travertinová jeskyně, zdobená původní krápníkovou výzdobou. Hned vedle kostela, pod oknem Ivanovy jeskyně, vyvěrá silný pramen léčivé vody, pramen svatého Ivana.

V kostele samotném se nacházejí jeskynní prostory, v nichž žil a byl pochován v 9. století poustevník Ivan, syn polabského knížete Gostimysla. Zkoumání kosterních pozůstatků potvrdilo, že kostra je tisíc let stará, že to byl muž, který žil dlouho ve vlhku a nepožíval masitou potravou. Místními lidmi byl vždy považován za svatého Iana – Ivana Českého a prvního českého světce ještě před sv. Ludmilou a sv. Václavem.

Z VALNÉ HROMADY PRAVOSLAVNÉ AKADEMIE

Rádná valná hromada občanského sdružení Pravoslavná akademie Vilémov se konala dne 5. června ve Vilémově. Členové akademie se sešli pod vedením předsedy

metropolitě ThDr. Kryštofa (Radima Pulce), Ph.D., v nadpolovičním a usnásěním schopném počtu 14 osob, aby přijali narativní zprávu a zprávu o hospodaření za minulý rok a společně hledali cesty, jak zlepšit fungování a činnost sdružení.

Po zahájení modlitbou a schválení programu byli účastníci seznámeni se zprávou o činnosti a se zprávou o hospodaření akademie v roce 2009. Obě zprávy byly valnou hromadou přijaty. Protože se vypracování revizní zprávy nezúčastnili všichni tři členové revizní komise akademie, jak ukládají stanovy, bylo přijato rozhodnutí tuto zprávu vypracovat a zaslat ke schválení až po jejich setkání, společné revizi dokumentů a společném vypracování revizní zprávy. (To bylo uskutečněno na začátku července 2010.)

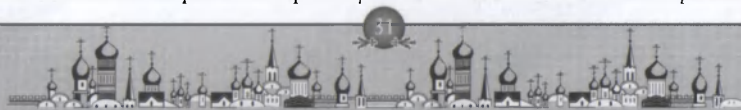
Valná hromada akademie pak pokračovala stanovením a schválením programu činnosti na další období a přiblížením situace, ve které se sdružení nachází. Akademií realizován je například vzdělávací program o energetice pro střední školy a odborná učiliště (s podporou Ministerstva životního prostředí) a očekává se pokračování programu církevních solárních střech. Má být realizován také nový projekt spolupráce církevních organizací zabývajících se ekologií v různých částech Evropy a některé další programy.

Akademie však bohužel musí i nadále řešit řadu technických, personálních a ekonomických problémů na malé vodní elektrárně sv. Apoštolů na západním Slovensku. Naopak dobře pracuje větrná elektrárna sv. Eliáše, o kterou pečují Ing. Vladivoj Továrek. Celková současná situace akademie však vybudování uvažovaného vlastního střediska organizace zatím neumožňuje.

V rámci jednání bylo konstatováno, že v minulosti bylo v ekologické oblasti zejména při propagaci obnovitelných zdrojů energie dosaženo mnoha dobrých výsledků a přichází čas přeorientovat část aktivit na výstavbu dalších pilířů činnosti sdružení, které současná společnost potřebuje a k jejichž budování organizaci také zavazují stanovy. Zde se jako mimořádně důležité a potřebné dnes jeví téma duchovnosti a etiky a jejich rozvíjení pro život současných lidí a společnosti.

Opět se objevil a byl diskutován návrh změnit systém práce, která by se v budoucnu neměla vázat v takové míře na činnost ústřední kanceláře akademie ve Vilémově, ale měla by probíhat v pracovních skupinách (navržené: teologie a duchovnost, umění a kultura, ekologické technologie, věda a výzkum a později další.)

Dalším v akademii diskutovaným návrhem je vytvo-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

ření regionálních poboček akademie, které by mohly například vzniknout v Praze a v kraji Vysočina.

Oba návrhy (pracovní skupiny regionální pobočky) by měly být členy sdružení a přáteli akademie promyšleny, konkretizovány a detailněji zpracovány do dalšího většího setkání akademie, které je plánováno na listopad-prosinec 2010.

Za pomoc s přípravou a organizací valné hromady akademie patří poděkování sesterstvu monastýru Zesnutí přесvaté Bohorodice, dobrovolnicím Hedvice Popelkové z Prátné a Aleně Blažkové z Bohuslavic i paní Jiřině Lakomé z Vilémova, která připravila pro účastníky vynikající postní „Šumavské menu“. Poděkování patří samozřejmě také všem, kdo akademii věnují svůj čas, prostředky, um a pili.

VÝSTAVA ŠUMAVSKÉ SLATĚ

Bezprostředně na valnou hromadu občanského sdružení Pravoslavné akademie v sobotu 5. června 2010 navázala vernisáž výstavy velkoplošných uměleckých fotografií MgA. Karla Martinka ŠUMAVSKÉ SLATĚ, konaná s požehnáním arcibiskupa olomoucko-brněnského Simeona v prostorách Gorazdova cyrilometodějského střediska a monastýru ve Vilémově u Litovle. Součástí

vernisáže bylo krátké hudební vystoupení, obcerstvení a proslovy autora a některých jeho přátel. Umělecké velkoplošné fotografie byly vytvořeny tradiční technikou a přibližují podivuhodná zákoutí šumavské přírody. Vystavená díla bylo možné si zakoupit. Konáním výstavy Pravoslavná akademie Vilémov podpořila Mezinárodní rok biodiverzity vyhlášený OSN a kampaň Ministerstva

životního prostředí na záchranu ohrožených druhů živočichů a rostlin.

VZPOMÍNKA NA METROPOLITU DOROTEJE

Dne 18. června 2010 si četní věřící z pražské farnosti na Olšanech svatou liturgií připomenuli svátek sv. Do-

roteje, episkopa Týrského, nebeského ochránce Jeho Blaženosti zesnulého vладыky Doroteje. Po sv. liturgii byla sloužena panychida u hrobu vладыky Doroteje, který se nachází v bezprostřední blízkosti chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice na olšanských hřbitovech. Po modlitební vzpomínce na Jeho Blaženost sestra Elena Musatova pozvala všechny přítomné do nedaleké restaurace na vzpomínkový oběd, který nechala obětavě připravit ze svých osobních skromných prostředků.

o. Oleg Machněv

POZVÁNÍ NA VÝSTAVU IKON DO TÁBORA

Na výstavu ikon současných ikonopisců žijících v Čechách a na Moravě zve do Tábora všechny věřící a zájemce tamější antikvariát a galerie Bastion na Žižkově ulici 235/236. Ikony bude vystavovat mnich Paisij ze skitu Proměnění Páně v Těšově, mnišky Kateřina a Felicitás z monastýru Zesnutí přесvaté Bohorodice ve Vilémově, Jana Baudišová, Jana Dorka Drdová, Ludmila Juzová, Iveta Kadlecová, Sylva Novotná, Cvetomira Cvetkova a Lenka Vlková. Výstava bude zahájena vernisáží dne 1. srpna 2010 v 16.30 hod. a potrvá až do konce srpna.

Andrea Vachromějeva

SETKÁNÍ DĚTÍ A RODIČŮ VE VILÉMOVĚ

Setkání dětí předškolního věku a jejich rodičů ve Vilémově se uskutečnilo ve dnech 12.–17. července 2010 v Gorazdově cyrilometodějském středisku duchovních setkání, o něž pečuje ženský pravoslavný monastýr Jezuitů přerovské Bohorodice, vedený matkou představenou igumenou Alexii. Celkem do Vilémova přijelo 11 účastníků, o které během jejich pobytu duchovně pečoval metropolita Kryštof s otcem diákonem Josefem Brožkem.

Hlavní náplní setkání byly bohoslužby – ráno svatá liturgie a odpoledne večerní. Všechny bohoslužby obětavě konal spolu s vладыkou Kryštofem a o. diákonem také místní duchovní o. Arkadiusz Skibinski.

Účastníci setkání se pak v průběhu celého setkání seznamovali s biblickými dějinami, počínaje stvořením světa. Na toto téma děti spolu s rodiči také vytvořili v průběhu setkání dramatické představení, ve kterém názorně přiblížili jednotlivé dny, kdy Hospodin stvořil nebe i zemi, světlo a tmu, flóru a faunu, člověka a nakonec sedmého dne stvořil den sváteční a odpočinul od svého díla. Dalším hezkým tvořivým počinem v průběhu setkání bylo „malování“ ikon a kamenů dětmi, které pak uspořádaly malou výstavku svých prací.

Na programu setkání byla také návštěva Památníku obětí 2. světové války v Javoříčku, krásných Javoříčských jeskyní, arboreta v Bílé Lhotě i chrámu sv. Ludmily v Rimicích, kde bylo ve čtyřicátých letech minulého století sídlo České a moravsko-slezské eparchie s rezidencí sv. biskupa mučedníka Gorazda, a řady dalších míst, které velmi potěšily a nadchly zejména děti.

Děti s rodiči trávili část programu i na hřišti sv. Olympiády za budovou Gorazdova cyrilometodějského střediska nebo odpočinkem ve stínu vilémovských sadů, ve kterých nejvíce lákaly dozrálé třešně a višně.

Událostí pro všechny účastníky a účastnice setkání byl svatý křest pětileté Daniely Děvěrové. Sama se v duchovním prostředí, jež skýtá vilémovský monastýr, rozhodla být pravoslavnou křesťankou. Po souhlasu rodičů ji pokřtil vладыka Kryštof, kmotrou se stala MUDr. Kateřina Malá.

Večer před ukončením setkání se konalo vyhodnocení aktivit jednotlivých dětských družstev a děti vedené sestrou Andreou Vachromějevou předvedli přítomným divákům, složeným z duchovenstva a rodičů, drama o stvoření světa. Diváci ocenili představení upřímným potěšením. Přítomní si pak ještě pochvalovali vynikající kvalitu pečených ryb, připravených obětavě o. arciděkanem Janem Kačkošem s mátuškou Helenou ze Štěpánova.

Setkání dětí a rodičů ve Vilémově prohloubilo znalost Pisma svatého u všech zúčastněných a především jim umožnilo prožít několik krásných dnů v eucharistickém společenství se svým Pánem a Spasitelem Ježíšem Kristem a také je vedlo ke vzájemné ohleduplnosti, respektu a lásce.

Na tomto setkání pozvané maminky a pozvaní tatínkové ocenili dobrý nápad a příležitost podělit se s ostatními o svoje zdánlivě všední starosti i radosti a načerpat v kruhu církve nové síly i vědomosti pro výchovu potomků.

Velké poděkování za péči a trpělivost patří všem matkám v monastýru ve Vilémově a sestře Vasilice, která se též podílela na úspěšném průběhu dětských táborů v západních Čechách. Za dobrý nápad, který by mohl být dále rozvíjen a následován i jinde, patří poděkování Jeho Blaženosti vладыkovi Kryštofovi, který o náročnou skupinu, ve které bylo mnoho malých dětí, také po duchovní stránce po celou dobu pečoval a obětavě ji doprovázel.

Redakce

8. SHROMÁŽDĚNÍ EVROPSKÉ KŘESŤANSKÉ ENVIRONMENTÁLNÍ SÍTĚ.

Ve dnech 9.-13. června 2010 se za účasti 85 zástupců církví a církevních organizací z 23 zemí Evropy uskutečnilo v Praze 8. shromáždění Evropské křesťanské environmentální sítě (ECEN). Shromáždění se konalo v krásných prostorách Mezinárodního baptistického semináře na zámku v Praze na Jenerálce pod titulem „Chléb náš vezdejší - žít v době změny klimatu“ s příspěvním církví reprezentujících pravoslavnou, protestantskou a římskokatolickou tradici.

Kromě několika pozoruhodných přednášek k hlavnímu tématu od teologů (prof. McIntosh ze Skotska, J. B. metropolitovi ThDr. Kryštof, Ph.D.), ekologů (prof. Plesník - Univerzita Karlova a prof. Pavel Nováček - univerzita Olomouc), i politiků (bývalý ministr životního prostředí RNDr. Libor Ambrozek), se program soustředil na pokračující práci pracovních skupin ECENu (ekoteologie, změna klimatu, ekologická praxe, ekologické vzdělávání, biodiverzita, voda). Součástí programu byly také konfesionální bohoslužby v angličtině, z nichž tu páteční připravila naše místní pravoslavná církev pod vedením o. archimandrity Kosmy Buchena. Naše církev odpovídala i za jednu ze dvou exkurzí v rámci konference, jejíž účastníci navštívili ekotechnické muzeum v bývalé pražské čistírně odpadních vod i prakticky „neekologičtější“ chrám sv. archanděla Michaela v Praze v Kinského sadech, který nám ochotně ukázal a s účastníky porozprávěl o. Andrej. Se zájmem se setkala také návštěva husitské farnosti ve Vršovicích, která s pomocí Pravoslavné akademie před několika lety postavila solární systém a v níž místní farář Frýdl i v současnosti uskutečňuje řadu ekologických zlepšení.

Není v této souvislosti bez zajímavosti, že se další exkurze pořádaná Českobratrskou církví evangelickou ve stejné době vypravila pěšky do Svatého Jana pod Skalou, aby se nechala inspirovat životem svatého poustevníka. I tento příklad ukazuje, že pravoslavná církev může v oblasti ekologie a nenáročného životního stylu nabídnout mnoho příkladů z minulosti i současnosti celé společnosti většinou ošálené konzumem a materialismem.

V závěru tzv. českého večera v sobotu 12. června nabídla alternativní prezentaci (obrázky ekologických aktivit a projektů s živou hudbou beze slov) také Pravoslavná akademie Vilémov.

Výsledkem plenárního jednání a jednání pracovních sku-

O. Andrej rozmlouvá s jednou z účastnic

pin 8. shromáždění ECENu v Praze je otevřený dopis křesťanům a církvím Evropy s meditací nad slovy Modlitby Páně (viz oddíl Ekologie). Dalším výsledkem shromáždění (které se tentokrát neslo důsledně v postním duchu - tj. s vynecháním potravin živočišného původu!) je také řada ekologických nápadů a projektů, které budou realizovány církvemi a církevními organizacemi v Evropě na bilaterální a multilaterální úrovni v příštích dvou letech. Asi se může připomenout, že do sedmičlenného řídicího týmu Evropské křesťanské environmentální sítě byl opětovně zvolen br. Roman Juriga z Vilémova a že další shromáždění ECENu by se mělo v roce 2012 konat na základě pozvání tamější Luterské církve v Dánsku.

Za dobrou reprezentaci naší místní církve na 8. shromáždění ECENu, konaném v Praze, patří poděkování J. B. metropolitovi ThDr. Kryštofovi Ph.D., o. Kosmovi, o. Andreji, br. Romanu Jurigovi a zejména bratru Ondřeji Chrástovi, který pomohl zajistit velkou část pražského programu i řadu důležitých maličkostí pro přednášející, bez nichž by pražské shromáždění ECENu určitě tak dobře nedopadlo.

Redakce

DŮM NA PŮL CESTY V MOSTĚ

Sociální služba Dům na půl cesty v Mostě vznikla 1. března 2009. Pravoslavná církevní obec v Mostě v předcházejících letech realizovala již několik sociálních aktivit a to především ve spolupráci o. s. Mosty a protože se zástupcům obce tento způsob pomoci mladým lidem zamlouval, rozhodli se, že tuto bohužel činnost uskuteční ve větším měřítku.

A tak vznikla plnohodnotná registrovaná sociální služba, která svoji činností pomáhá mladým lidem v řešení nepříznivých situací. Službu realizuje Pravoslavná církevní obec v Mostě a je plně hrazena z individuálního projektu Ústeckého kraje.

Služba je prováděna dle zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Tuto skutečnost si u nás ověřovala také komise, která zde počátkem roku 2010 prováděla po tři dny šetření, jež pro nás dopadlo více než uspokojivě. Jsme tady na naše počínání náležitě hrdí.

Posláním služby je nabídnout mladým lidem možnost rozvíjet své znalosti, dovednosti a postoje a pomoci jim přípravou na život v přirozeném sociálním prostředí.

Cílem služby je zabezpečit ubytování přibližující se běžnému bydlení, nabízet aktivity usnadňující vstup do zaměstnání, pomáhat ve zvyšování kvalifikace, zajistit dostatek možností trávení volného času, pomáhat rozvíjet přirozené sociální sítě a nabízet doplňkové aktivity v souladu s přáními uživatelů.

Cílovou skupinou uživatelů sociálních služeb Domu na půl cesty v Mostě jsou osoby ve věku 16–26 let, kteří opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě jiná zařízení pro péči o děti a mládež, nebo jsou propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody či ochranné léčby. Cílovou skupinou uživatelů nejsou imobilní osoby, mentálně či smyslově postižení, osoby s potřebou akutní lékařské pomoci či aktivní uživatelé omamných a psychotropních látek.

Uživatelům služby poskytujeme nabídku tzv. základních činností. To jsou úkony, které musíme provádět ze zákona. Těmi jsou: poskytnutí ubytování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí. Z vlastní iniciativy poskytujeme semináře pro uživatele v ústavních zařízeních, rozsáhlou nabídku volnočasových aktivit, zprostředkování odborného poradenství (individuální psychoterapie, rodinná mediace/terapie), rekvalifikační kurzy,

vzdělávací kurzy a terapie dle poptávky (arteterapie, muzikoterapie, aj.).

Kapacita služby je 8 lůžek. Lůžka jsou rozdělena do tří samostatných bytových jednotek. Jedna bytová jednotka

v přízemí a dvě v prvním patře budovy. Každá z bytových jednotek má vlastní koupelnu s WC. V zařízení jsou k dispozici dvě kuchyňky sloužící k přípravě jídla.

Každý uživatel sociální služby DPC má povinnost hradit ubytování ve výši 90 Kč na den. Ostatní služby se nehradí. Potraviny si každý uživatel zajišťuje sám z vlastních prostředků.

Zkušenosti s realizací služby jsou víceméně pozitivní.

SVĚDECTVÍ

Dokázali jsme pomoci všem dosavadním klientům, kteří o pomoc opravdu stáli. Těm jsme pomohli s psychickou i fyzickou stabilizací, následně s nalezením zaměstnání, a ti lidé se tak mohli lehce začlenit do běžné populace.

Dosáhneme-li takového výsledku, vždy nás to nesmírně potěší. Samozřejmě se najdou i tací, kteří naši práci pouze zneužijí, a nám nezbývá než s nimi spolupráci ukončit. Ti však nestojí o vlastní rozvoj, který je hlavní podmínkou využívání služby. Jsou to jen paraziti, kteří hodně mluví o tom, jak by chtěli práci a spokojený život, ale ve skutečnosti nejsou schopni vstát z postele a něco pro sebe udělat. Odhalení těchto lidí našťástí netrvá dlouho a jsou pak nuceni záhy ze služby odejít.

Sociální služba Dům na půl cesty v Mostě je sice nováčkem v oboru poskytování sociálních služeb. Přesto si za dobu své existence vybudovala vysoké renomé a my se těšíme z pozitivních ohlasů na její fungování. Hlavní zásluhu na tom má především vysoce profesionální přístup zaměstnanců, jejich odbornost a píle. Současně s tím také podpora zástupců pravoslavné církve a jejich lidský přístup.

Více informací o nás na webových stránkách:
www.dpcmmost.cz

Kontakt:

Dům na půl cesty v Mostě
Jana Žižky 1116/13
434 01 Most

Ředitel DPC:

Karel Komárek, DiS. - 607 567 040

Statutární zástupce Pravoslavné církevní obce v Mostě:
Mgr. Vladimír Kulakov - 732 742 312

Univerzální e-mailová adresa - info@dpcmmost.cz
E-mail ředitele DPC - komarek@dpcmmost.cz

Webové stránky:

Stránky DPC - www.dpcmmost.cz

Zpracoval Karel Komárek, dne 8. 7. 2010

PROGRAM METROPOLITY

Z PROGRAMU BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI SRPNU 2010

VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

NEDĚLE 1. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Svaté Trojice v Rokycanech a vizitovat církevní obec

NEDĚLE 8. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. u příležitosti svátku sv. Mojseje Uhrina sloužit sv. archijerejskou liturgií v monastýrském chrámu sv. Nikolaje v Užhorodě a poklonit se jeho sv. ostatkům

PONĚDĚLÍ 9. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Pantělejmona ve Stráži pod Ralskem

NEDĚLE 15. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v monastýrském chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice ve Vilémově u Litovle

ČTVRTEK 19. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. v den svátku Proměnění Páně sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

NEDĚLE 22. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zvěstování přесvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

SOBOTA 28. SRPNA

v 9⁰⁰ hod. v den chrámového svátku sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

NEDĚLE 29. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

NEDĚLE 4. ZÁŘÍ

v 9.30 hod. v den svátku sv. novomučedníka sv. vladky Gorazda sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

Oslava svátku sv. Petra a Pavla v Karlových Varech

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem příspěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslavi zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zaslanými příspěvky chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi uvítáme také finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu po stránce formální i obsahové.

PROSÍME POMOZTE!

Účet Hlasu pravoslavi:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ285500000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM ZE SRDCE DĚKUJEME**

OBJEDNEJTE SI PŘEDPLATNÉ NA ROK 2010

Celoroční předplatné jednoho čísla činí v roce 2010
288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374,-Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel. 241 433 396
mobil 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s požehnáním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitů českých zemí a Slovenska

Číslo 7/2010 ročník LXV

Dělostřelecká 7, 160 00 Praha 6
PO.BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 776394637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavná duchovnost:
ThDr. Jakub Jiří Jukl, Mgr. Eva Šuvarská, Jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz, www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

Grafika
Zuzana Pepelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

Adresa pro zaslání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litovle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zaslaných příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si nenárokují autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

POUŤ DO SVATÉHO JANA POD SKALOU 26.ČERVNA 2010

SVÁTEK SV. CYRILA A METODĚJE, CHUDOBÍN 5. ČERVENCE 2010

